

RAPPORT OM HUSHÅLLENS EKONOMI 2017

Intervjuundersökning riktad till svenska hushåll på uppdrag av Finansinspektionen.

Undersökningen är genomförd av Origo Group.



INNEHÅLL

BAKGRUND.....	3
UNDERSÖKNINGENS GENOMFÖRANDE	3
Målgrupp	3
Frågorna i enkäten.....	3
Tillvägagångssätt.....	4
Svarsfrekvens	4
RAPPORTERING	5
Rapporteringens omfattning	5
Svarsfördelning/delgrupper	5
RESULTAT - HUSHÅLLENS EKONOMI.....	7
Översiktliga resultat	7
Inkomst och förmögenhet.....	7
Sammanfattande mått – index.....	11
Index per område - medelvärde	13
Att få pengarna att räcka till.....	17
Utan pengar vid månadens slut.....	17
Hantera oförutsedd utgift.....	20
Längre nedgång i ekonomisk standard	23
Att planera på längre sikt.....	24
Sparar långsiktigt.....	24
Att hålla sig informerad	28
Kunskap om det ekonomiska systemet.....	28
Kunskap om finansiella tjänster	29
Att köpa finansiella tjänster	30
Intresse för kostnadsfri rådgivning	31
RESULTAT - RÄKNEFÄRDIGHET OCH FINANSIELL FÖRMÅGA.....	32
Räknefärdighet.....	32
Finansiell förmåga	33
Räknefärdighet och finansiell förmåga. Jmf med 2014 och 2010 års undersökning.....	34
Internationell jämförelse, finansiell förmåga 25-65 år.	35
Räknefärdighet och finansiell förmåga i olika delgrupper	36
SLUTSATSER OCH SAMMANFATTANDE KOMMENTARER	37
Hushållens ekonomi	37
Räknefärdighet och finansiell förmåga	37

Bilaga: Frågeformulär

BAKGRUND

Uppdraget avser en upprepning av undersökningen "Hushållens ekonomi" som genomfördes 2009. Direkta jämförelser med föregående mätning skall dock göras med stor försiktighet eftersom metodiken har ändrats. Undersökningen skall främst ses som en ny basmätning som kan användas som referens i kommande uppföljningsstudier.

De främsta skillnaderna jämfört med 2009 års mätning är att årets frågeformulär är betydligt kortare och att intervjuerna genomförts per telefon i stället för med postala enkäter (efter telefonrekrytering).

Undersökningen avser också en uppföljning av undersökningen "Räknefärdighet och finansiell förmåga 2015".

UNDERSÖKNINGENS GENOMFÖRANDE

MÅLGRUPP

Målgrupp för undersökningen var svenska hushåll med personer i åldern 18 - 79 år. I insamlingsarbetet söktes den person i hushållet som var mest insatt i hushållets ekonomi. Detta urvalsförfarande innebär att fördelningen av intervjuerna med avseende på bakgrundsfaktorer som t.ex. kön och ålder avviker från riket i stort.

I syfte att erhålla en bättre riksrepresentativitet har respondenterna viktats efter ålder på respondentnivå (SCB).

Totalt genomfördes 1 001 intervjuer i undersökningen, vilket ger ett bra underlag för nuläge och jämförelse över tid.

FRÅGORNA I ENKÄTEN

Enkäten bestod av frågor hämtade ur de två undersökningarna enligt beställarens specifikation. Det huvudsakliga syftet med undersökningen var att ställa de frågor som behövdes för att beräkna index enligt 2009 års undersökning.

Frågeformuläret finns som bilaga.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Urvalet var ett slumpmässigt hushållsurval köpt av IDM Adress och bestod av samtliga svenska hushåll med personer 18 – 79 år. Inom varje hushåll slumpades vilken person som skulle kontaktas.

Därefter genomfördes en telefonintervju med den person i hushållet som var mest insatt i hushållets ekonomi och som var mellan 18 – 79 år gammal. Om detta inte var den slumpvis valda personen genomfördes intervjun med ”rätt” person.

Intervjuerna genomfördes under oktober-november 2017.

SVARSFREKVENNS

Kontaktade hushåll i målgruppen	3843
Vägrar/avslutad intervju	2275
Bokade/ej genomförda intervjuer	479
Förstår ej/talar ej svenska	89
Genomförda intervjuer (netto)	1001

RAPPORTERING

RAPPORTERINGENS OMFATTNING

Rapporteringen sker dels i form av denna rapport. Dels i form av en komplett tabellbilaga med nedbrytningar på alla relevanta delgrupper. Finansinspektionen erhåller också en komplett datafil med variabelförteckning.

SVARSFÖRDELNING/DELGRUPPER

Totalt genomfördes 1001 intervjuer med nedanstående fördelning. I syfte att erhålla riksrepresentativitet har respondenterna viktats efter ålder på respondentnivå (SCB).

Delgrupper med viktade svar finns särredovisade i tabellbilagan (endast delgrupper med minst 30 svaranden redovisas).

Svarsfördelning	Antal svar	Andel i %	Vägd andel i rapporten
Total	1001		
Ålder			
18–29 år	104	10	21
30–39 år	120	12	17
40–49 år	140	14	17
50–64 år	219	22	25
65–79 år	418	42	20
Kön			
Man	512	51	52
Kvinna	489	49	48
Utbildningsnivå			
Grundskola, eller motsvarande	150	15	11
Gymnasial utbildning, eller motsvarande	367	37	39
Högskola/universitet	471	47	48
Vill ej svara	13	1	1
Familjesituation			
Ensamstående utan hemmavarande barn 0–18 år	313	31	31
Ensamstående med hemmavarande barn 0–18 år	36	4	5
Sammanboende utan hemmavarande barn 0–18 år	397	40	34
Sammanboende med hemmavarande barn 0–18 år	213	21	26
Övriga	33	3	4
Vill ej svara	9	1	1

Hushållsstorlek			
1 person	321	32	31
2 personer	424	42	36
3 personer	92	9	12
4 personer eller fler	157	16	21
Vill ej svar	7	1	1
Boendeform			
Hyreslägenhet	254	25	29
Bostadsrättslägenhet	213	21	21
Egen villa/radhus	497	50	47
Annat boende	29	3	3
Vill ej svara	8	1	1
Hushållets sammanlagda inkomst			
Under 200 000 kr per år	97	10	10
201 000–300 000 kr per år	113	11	10
301 000–500 000 kr per år	195	19	19
501 000–1 000 000 kr per år	297	30	33
Vill ej svara/vet ej	299	30	27
Hushållets sammanlagda nettoförmögenhet			
Negativ förmögenhet (skulderna överstiger tillgångarna)	54	5	7
0–99 999 kr	84	8	10
100 000–999 999 kr	161	16	18
1 000 000 kr eller mer	326	33	29
Vill ej svara/vet ej	376	38	36
Är du född i Sverige, eller i något annat land?			
Sverige	913	91	91
Annat land	80	8	8
Vill ej svara	8	1	1
Är föräldrar födda i Sverige eller i något annat land?			
Båda är födda i Sverige	846	85	83
En är född i Sverige, en är född i annat land	46	5	6
Båda är födda i annat land	98	10	10
Vill ej svara	11	1	1
Slösare eller sparare (efter kodning, se sid 13)			
Slösare	164	16	18
Sparare	835	83	82
Intresse för ekonomi (efter kodning, se sid 13)			
Ej intresserad	263	26	24
Intresserad	737	74	76

RESULTAT - HUSHÅLLENS EKONOMI

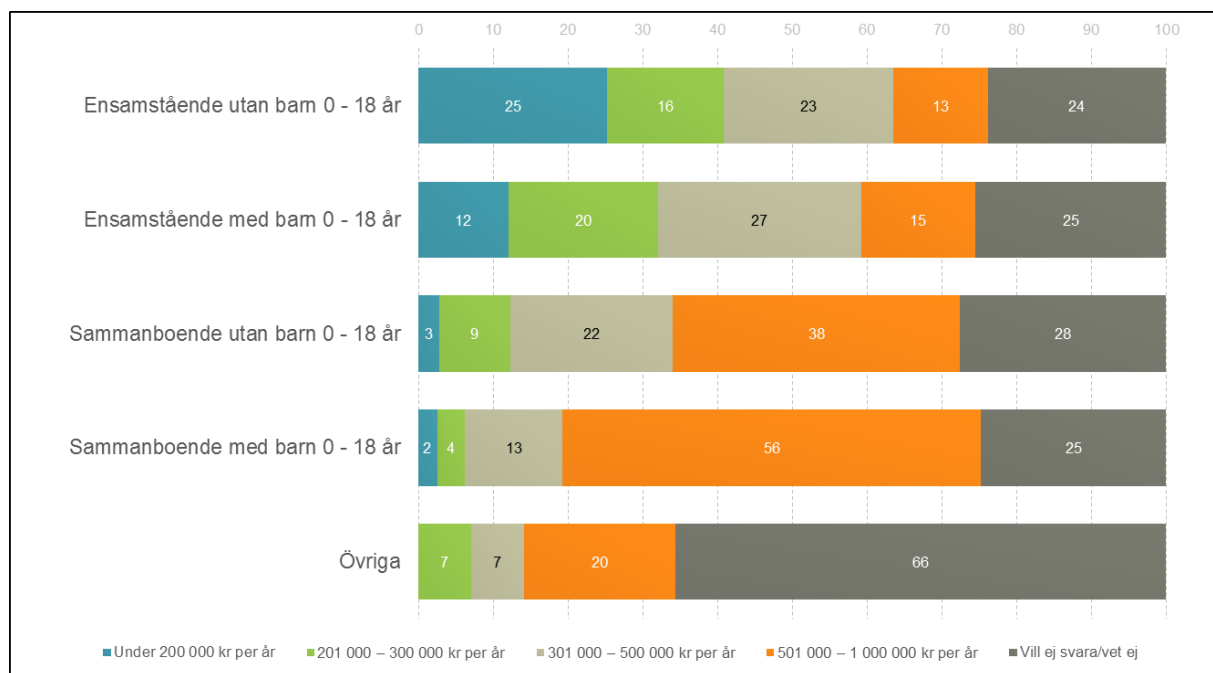
ÖVERSIKTLIGA RESULTAT

I samtliga grafer sker redovisningen i procent (%) för respektive delgrupp.

Baserna för beräkningarna redovisas på sidorna 6–7 i denna rapport.

Inkomst och förmögenhet

Inkomst fördelad på familjetyp

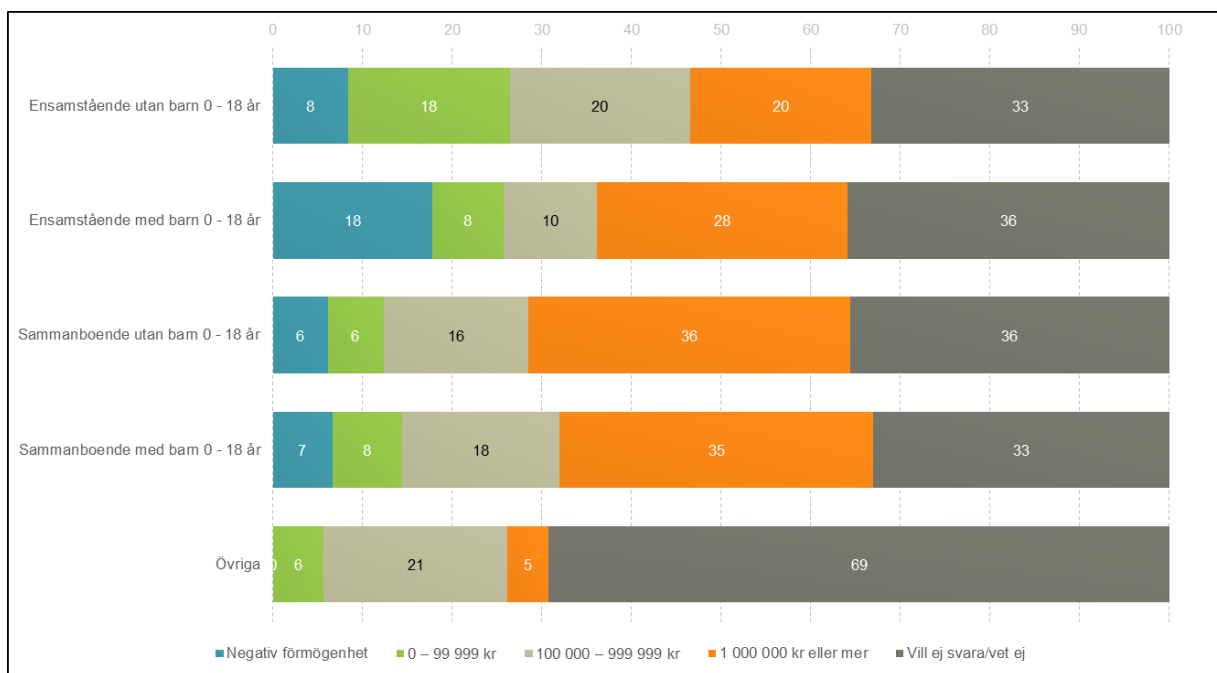


Hushållsinkomsten är givetvis starkt korrelerad med familjesituationen. Ensamhushållen har lägre inkomst än hushåll med sammanboende.

Vidare kan noteras att hushåll med barn förefaller ha högre inkomst än motsvarande familjetyp utan barn.

Andelen "vill ej svara/vet ej" är relativt hög i alla grupper. Intervjuperson i hushållet har varit "den som är mest insatt i hushållets ekonomi", dock vet uppenbart inte dessa alltid vad övriga personer i hushållet har för inkomst.

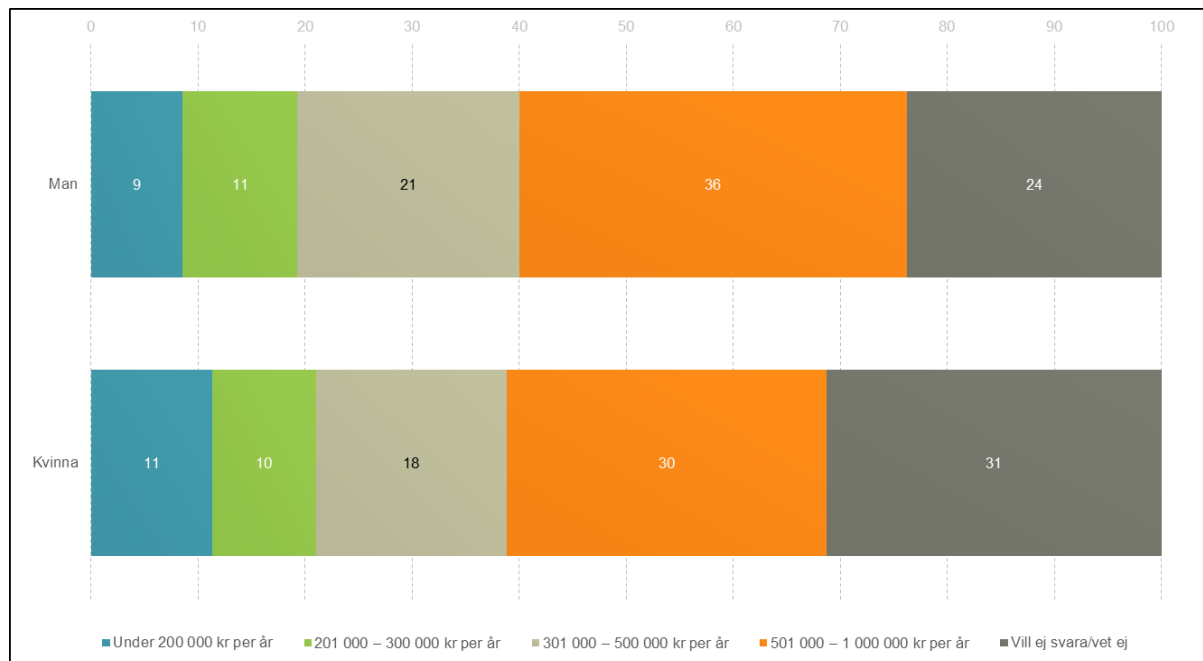
Förmögenhet fördelad på familjetyp



Många ensamstående med barn 0–18 år har det ekonomiskt besvärligt. Andelen med skulder som överstiger tillgångarna är hela 18%.

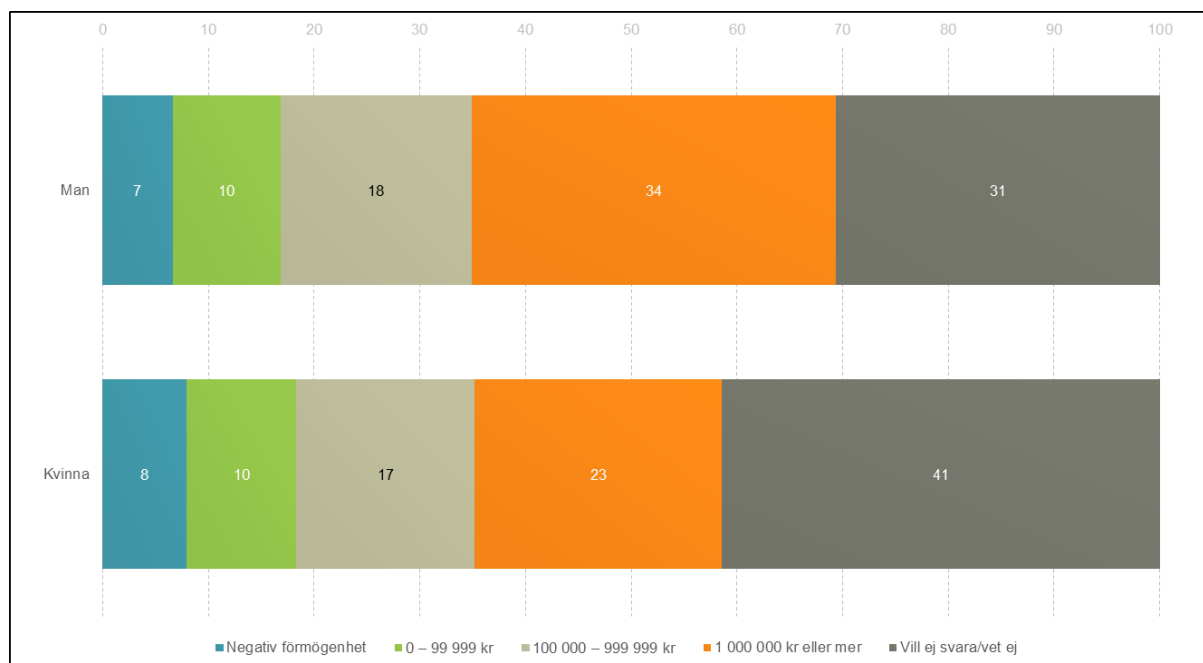
Starkast ekonomi har sammanboende (med och utan barn) där få har en negativ förmögenhet och många har en nettoförmögenhet överstigande 1 miljon.

Inkomst fördelad på kön



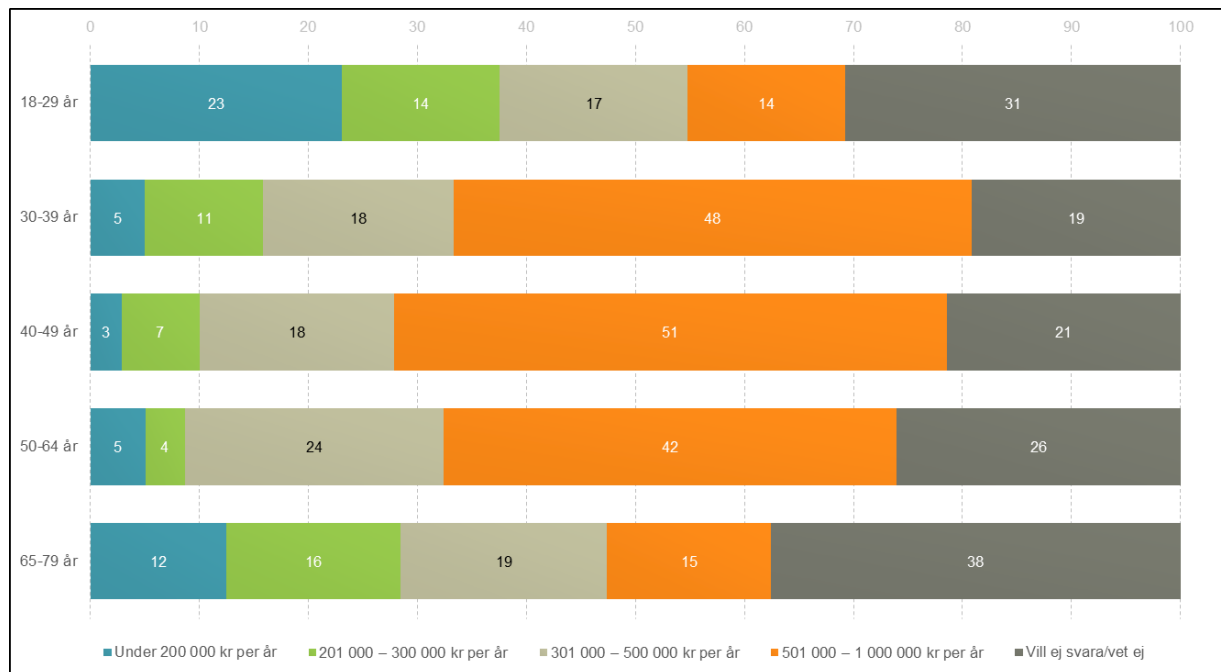
De intervjuade männen i undersökningen representerar hushåll med något högre inkomster än vad de intervjuade kvinnorna gör. Skillnaden är dock inte så stor.

Förmögenhet fördelad på kön



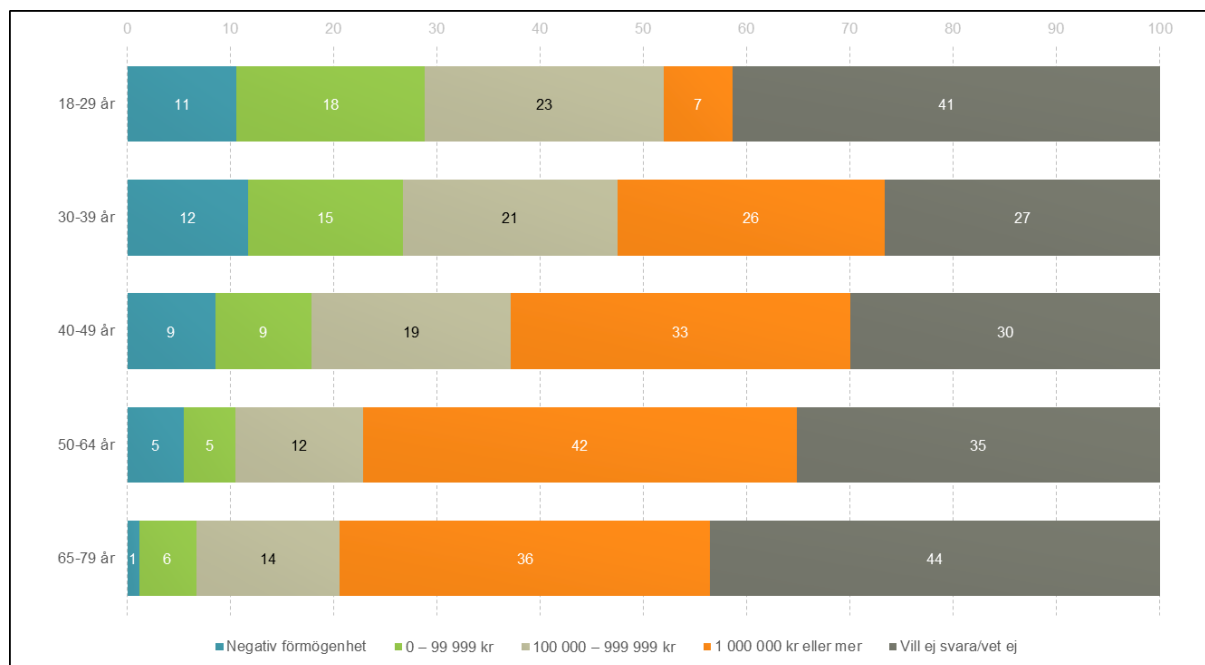
Samma kan sägas om hushållens förmögenhet. Männen representerar hushåll med en större förmögenhet än vad kvinnorna gör. Okunskapen om hushållets förmögenhet är något större för de intervjuade kvinnorna.

Inkomst fördelad på ålder



Hushållsinkomsten ökar med stigande ålder för att sen plana ut. Sannolikt är det dels en funktion av högre individuell inkomst dels för att man då också träffar en partner. Över 65 år sjunker hushållsinkomsten påtagligt.

Förmögenhet fördelad på ålder



Ända upp i 50-års åldern har ungefär 1 hushåll av 10 större skulder än vad de har tillgångar. Personer över 50 har en markant bättre ekonomisk situation.

SAMMANFATTANDE MÅTT – INDEX

Målsättningen med studien har varit att upprepa exakt de frågor som användes i indexberäkningen i studien för 2009. Nedan följer en beskrivning av metodiken.

De olika områdena i undersökningen (Att få pengarna att räcka till, Att planera på längre sikt, Att hålla sig informerad) täcks in av olika frågor.

Sammanfattande resultatmått i form av index har därför beräknats för respektive område från ett urval frågor. Frågorna som bygger upp varje index har i vissa fall omvänd skal ordning (ibland ligger det "högsta" värdet först och ibland sist). Därför har svaren på frågorna transformerats till en 0–100 skala där 0 alltid är det lägsta möjliga värdet och 100 det högsta möjliga värdet. Därefter har ett medelvärde av svaren på frågorna inom området beräknats. Varje individ i undersökningen får därmed ett värde mellan 0–100 för varje index.

I detta avsnitt redovisas och kommenteras de sammanfattande indexmått.

Index för området "Att få pengarna att räcka till" baseras på frågorna:

- F4 - Om du tänker på det senaste året - Hur ofta har du varit utan pengar före månadens slut?
- F5 - Anta att Ditt hushåll skulle råka ut för en större oförutsedd utgift på 20 000 kr, en utgift som måste betalas inom några veckor. Kan hushållet hantera en sådan utgift utan att behöva ta nya lån, sälja egendom, värdepapper eller genom annan större ekonomisk uppoffring?
- F6 - Anta att den som har högst inkomst råkar ut för en situation där inkomsten minskar kraftigt under en period på 3 - 6 månader, exempelvis för att vårda en nära anhörig eller på grund av sjukdom. Hur tror du att hushållet skulle klara av ekonomin i den situationen?

Detta index baseras därmed på frågor om hushållen har svårt att klara de månatliga utgifterna, om de kan klara en oväntad ekonomisk utgift på omkring en månadslön (netto) och om de kan klara en längre tids försämring av hushållsekonomin.

Index för området "Att planera på längre sikt" baseras på frågorna:

- F7 – Om personen har ett långsiktigt sparande eller inte
- F8a – Hur mycket instämmer du i påståendet: Jag lever helst för idag och tar morgondagen som den kommer
- F8b – Hur väl man instämmer i påståendet: Jag har tydliga mål för mitt sparande

Detta index baseras på frågor om hushållen har ett konkret långsiktigt sparande, samt om man har en attityd av att leva för dagen och om man har tydliga mål för sitt sparande.

Index för "Att hålla sig informerad" baseras på frågorna

- F9a – Hur väl informerad håller du dig om - Skattesystemet
- F9b – Hur väl informerad håller du dig om - Pensionssystemet
- F10a – Hur väl känner du till tjänsten - Fondsparande
- F10b – Hur väl känner du till tjänsten - Bolån
- F10c – Hur väl känner du till tjänsten – Hemförsäkring

Detta index baseras därmed på frågor om hur uppdaterade hushållen är i frågor som rör det ekonomiska systemet i stort (pensions- och skattesystemet) samt hur mycket kunskap man har om specifika finansiella tjänster. Av dessa tjänster är bolån och fondsparande av en mindre neutral karaktär. Kunskapen om dem kan väntas variera beroende på om man har dessa tjänster och det är av olika skäl inte nödvändigt eller i allas intresse att ha dem. Samtidigt är dessa tjänster en så integrerad del av det ekonomiska systemet att en viss kännedom om dem är en indikator på kunskapen om finansiella tjänster. I viss mån kan man även anta att det krävs kunskap om dessa tjänster för att (på rationella grunder) kunna välja bort dem.

Index för "Attityd till ekonomin" baseras på frågorna:

- F11a – Hur mycket instämmer du i påståendet: Jag är impulsiv och köper gärna saker även om jag inte riktigt har råd
- F11b – Hur mycket instämmer du i påståendet: Jag föredrar att köpa saker på kredit hellre än att vänta tills jag har sparat ihop till det jag vill ha
- F8a – Hur mycket instämmer du i påståendet: Jag lever helst för idag och tar morgondagen som den kommer
- F11d – Hur mycket instämmer du i påståendet: Om jag måste välja föredrar jag en bra standard idag framför att spara till min pension
- F11e – Hur mycket instämmer du i påståendet: Jag är mer av typen en "sparare" än en "slösa"

Detta index används för att kategorisera intervjupersonerna som "sparare" eller "slösare". De 15% med lägst medelvärde på detta index benämns i rapporten för "slösare" och övriga benämns "sparare". I rapporten används indexet främst för att kunna jämföra de två grupperna.

Index för "Intresse och engagemang" baseras på frågorna:

- F12 - Hur roligt tycker du det är att köpa finansiella tjänster, tex öppna bankkonto, köpa fonder eller jämföra räntan på lån?
- F13 - Hur intresserad är du av att delta i kostnadsfria samtal för att gå igenom hushållets ekonomi och få råd om lämpligt sparande och om lån?
- F14a – Hur mycket instämmer du i följande påstående: Privatekonomin är en källa till ilska och frustration
- F14b – Hur mycket instämmer du i följande påstående: Jag ägnar mycket tid åt min privata ekonomi

Detta index används för att kategorisera intervjupersonerna som "ej intresserade" eller "intresserade". De 15% med lägst medelvärde på detta index benämns i rapporten för "ej

intresserade” och övriga benämns ”intresserade”. I rapporten används indexet främst för att kunna jämföra de två grupperna. På grund av att många intervjupersoner fick samma totala indexvärde utgör gruppen ”ej intresserade” i själva verket 26%.

Index per område - medelvärde

	Att få pengarna att räcka till	Att planera på längre sikt	Att hålla sig informerad
Total	81,2	66,7	62,8
Ålder			
18–29 år	68,2	61,6	50,9
30–39 år	80,6	70,2	67,1
40–49 år	81,9	70,2	64,6
50–64 år	86,3	71,8	67,8
65–79 år	88,4	59,6	63,9
Kön			
Man	83,5	66,9	65,6
Kvinna	78,8	66,4	59,8
Utbildningsnivå			
Grundskola, el motsvarande	77,5	53,0	54,6
Gymnasial utbildning, eller motsvarande	79,0	65,8	60,9
Högskola/universitet	84,3	71,1	66,5
Familjesituation			
Ensamstående utan hemmavarande barn 0–18 år	76,4	59,0	58,6
Ensamstående med hemmavarande barn 0–18 år	66,9	51,0	62,8
Sammanboende utan hemmavarande barn 0–18 år	86,2	70,2	64,4
Sammanboende med hemmavarande barn 0–18 år	82,7	73,7	66,8
Övriga	83,0	67,0	53,1
Hushållsstorlek			
1 person	76,0	59,5	58,6
2 personer	84,6	66,1	64,6
3 personer	83,2	73,2	63,2
4 personer eller fler	82,0	74,8	65,7
Boendeform			
Hyreslägenhet	69,9	58,1	53,6
Bostadsrättslägenhet	84,6	69,7	64,8
Egen villa/radhus	86,8	71,0	67,4
Annat boende	80,9	64,5	63,1

	Att få pengarna att räcka till	Att planera på längre sikt	Att hålla sig informerad
Hushållets sammanlagda inkomst			
Under 200 000 kr per år	61,3	50,4	51,7
201 000–300 000 kr per år	74,6	61,0	54,9
301 000–500 000 kr per år	83,2	65,8	63,2
501 000–1 000 000 kr per år	89,6	78,4	72,0
Hushållets sammanlagda nettoförmögenhet			
Negativ förmögenhet (skulderna överstiger tillgångarna)	68,8	67,8	63,8
0–99 999 kr	63,4	58,6	55,5
100 000–999 999 kr	82,1	67,0	59,6
1 000 000 kr eller mer	92,7	74,8	73,5
Vill ej svara/vet ej			
Födelseland			
Sverige	82,0	67,4	63,5
Annat land	73,7	59,0	57,4
Föräldrar födda utomlands			
Båda är födda i Sverige	82,3	67,8	63,7
En född i Sverige, en är född i annat land	85,5	64,6	64,7
Båda födda i annat land	72,3	59,1	56,3
Attityd till ekonomin			
Slösare	70,3	45,3	56,0
Sparare	83,7	71,5	64,4
Intresse för ekonomi			
Ej intresserad	79,0	55,7	54,7
Intresserad	82,0	70,2	65,4

Indexmåttan sammanfattar skillnaden mellan olika grupper vad gäller de olika områdena i undersökningen.

På nästkommande sidor visas de tre socioekonomiska faktorer som hamnar lägst och de tre faktorer som hamnar högst när det gäller att förklara undersökningens tre sammanfattande index.

Den främsta slutsatsen 2017 (liksom det var 2009) är att inkomsten, och inkomst/åldersrelaterade aspekter (t.ex. bor i villa/radhus) har en mycket stor betydelse för resultaten. Index bland personer i den lägsta inkomstklassen är genomgående bland de lägsta, och index för

personer i den högsta inkomstklassen är genomgående bland de högsta, för samtliga index områden.

Ytterligare kommentarer:

- Unga personer, 18–29 år, har genomgående låga indextal
- Det är ingen större skillnad mellan könen, även om manliga svarspersoner har något lättare att få pengarna att räcka till samt att de håller sig något bättre informerade
- Äldre personer har höga index när det gäller att få pengarna att räcka till och att hålla sig informerade. Däremot lägre index när det gäller att planera på längre sikt
- Ensamstående med barn är en utsatt grupp. Dom har svårt att få pengarna att räcka till och att planera på längre sikt, även om dom försöker att hålla sig informerade
- Sammanboende har en betydligt lättare situation. Dom får i hög grad pengarna att räcka till och dom kan planera på längre sikt
- Personer som bor i hyresrätt har genomgående lägre index än de som äger sitt boende
- Personer som är födda i Sverige har högre index än personer födda i ett annat land. Detta gäller även personer som har åtminstone en förälder som är född i Sverige
- Personer med en "sparar attityd" har genomgående högre indextal än vad "slösare" har

	Att få pengarna att räcka till
Lägst indexvärde	
Inkomst under 200 000 kr per år	61,3
Ensamstående med barn 0–18 år	66,9
Ålder 18–29 år	68,2
Högst indexvärde	
Bor i egen villa/radhus	86,8
Ålder 65–79 år	88,4
Förmögenhet 1 000 000 kr per år eller mer	92,7

	Att planera på längre sikt
Lägst indexvärde	
Attityd slösare	45,3
Inkomst under 200 000 kr per år	50,4
Ensamstående med barn 0-18 år	51,0
Högst indexvärde	
Sammanboende med barn 0–18 år	73,7
4 personer eller fler i hushållet	74,8
Inkomst 501 000–1 000 000 kr per år	78,4

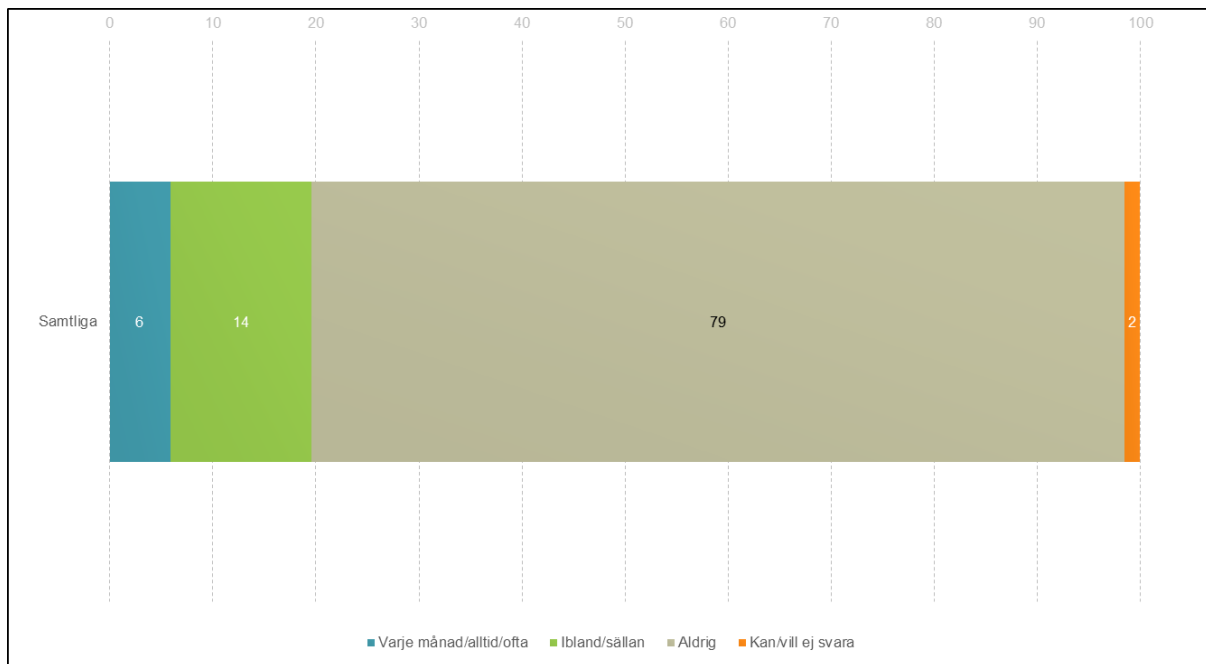
	Att hålla sig informerad
Lägst indexvärde	
18-29 år	50,9
Inkomst under 200 000 kr per år	51,7
Bor i hyreslägenhet	53,6
Högst indexvärde	
Bor i egen villa/ radhus	67,4
50-64 år	67,8
Förmögenhet 1 000 000 kr eller mer	73,5

ATT FÅ PENGARNA ATT RÄCKA TILL

Utan pengar vid månadens slut

Fråga: Om du tänker på det senaste året – Hur ofta har du varit utan pengar före månadens slut?

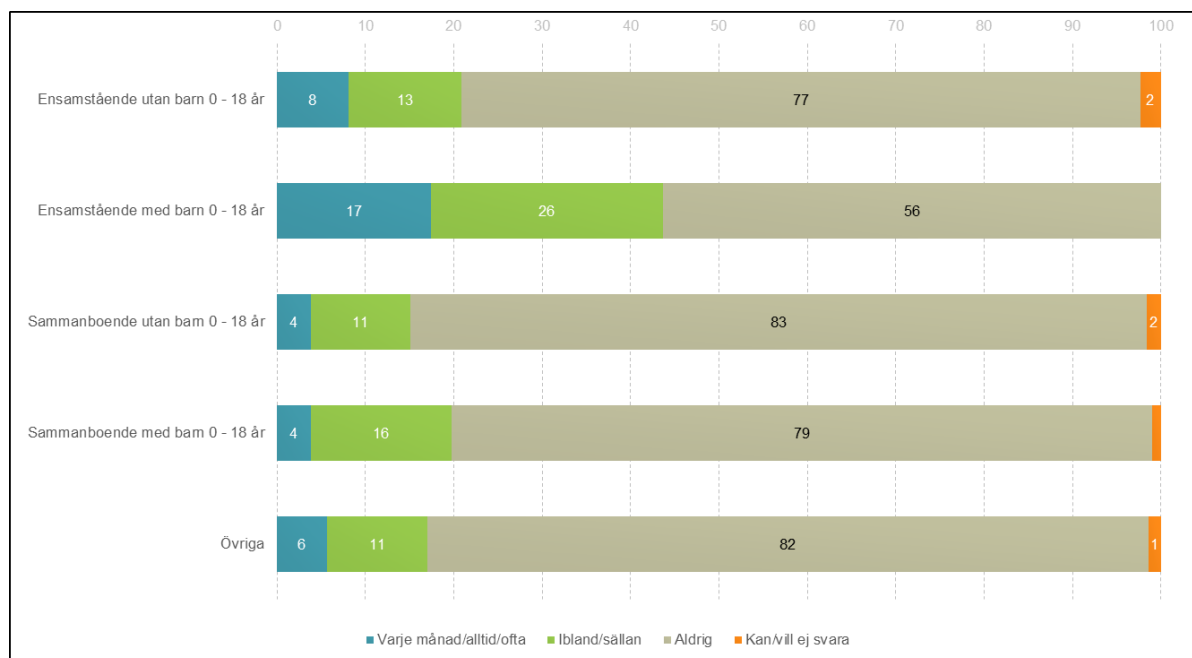
Utan pengar vid månadens slut - Samtliga



Totalt sett är det 6% av de svenska hushållen som ofta har slut på pengar vid månadens slut. Denna andel är densamma som i mätningen 2009.

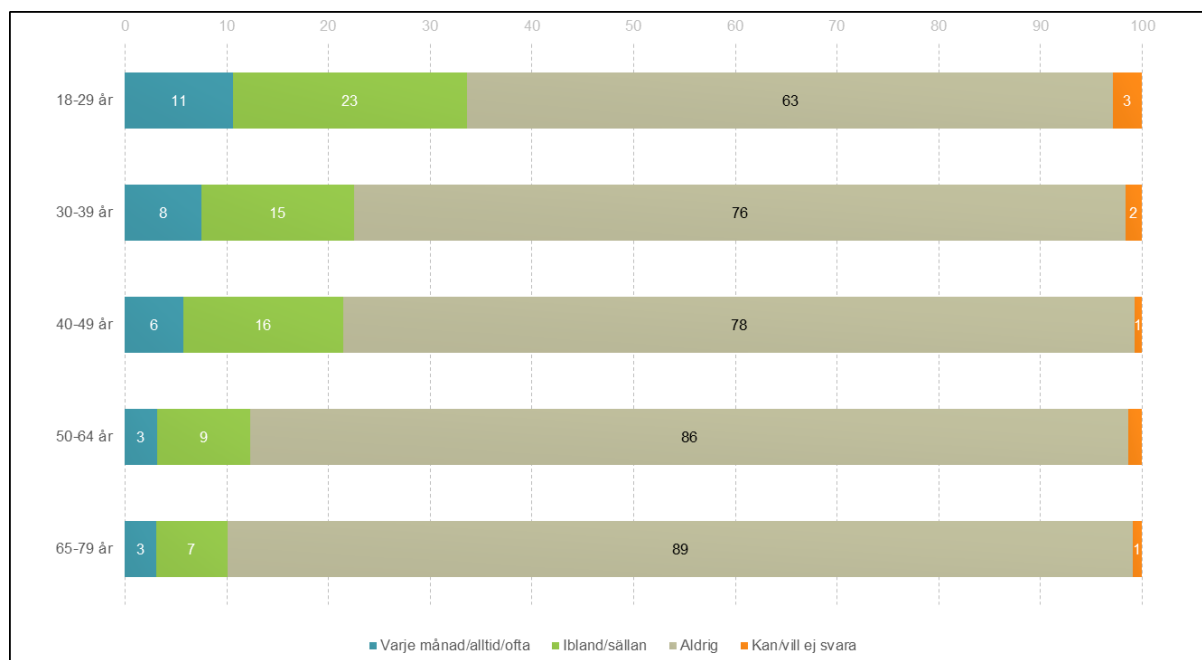
Jämfört med 2009 ser vi dock en klar förbättring när det gäller andelen som svarar "aldrig". I årets mätning är andelen 79%, 2009 var andelen 64%. Uppenbart har hushållen fått det bättre.

Utan pengar vid månadens slut - Familjesituation



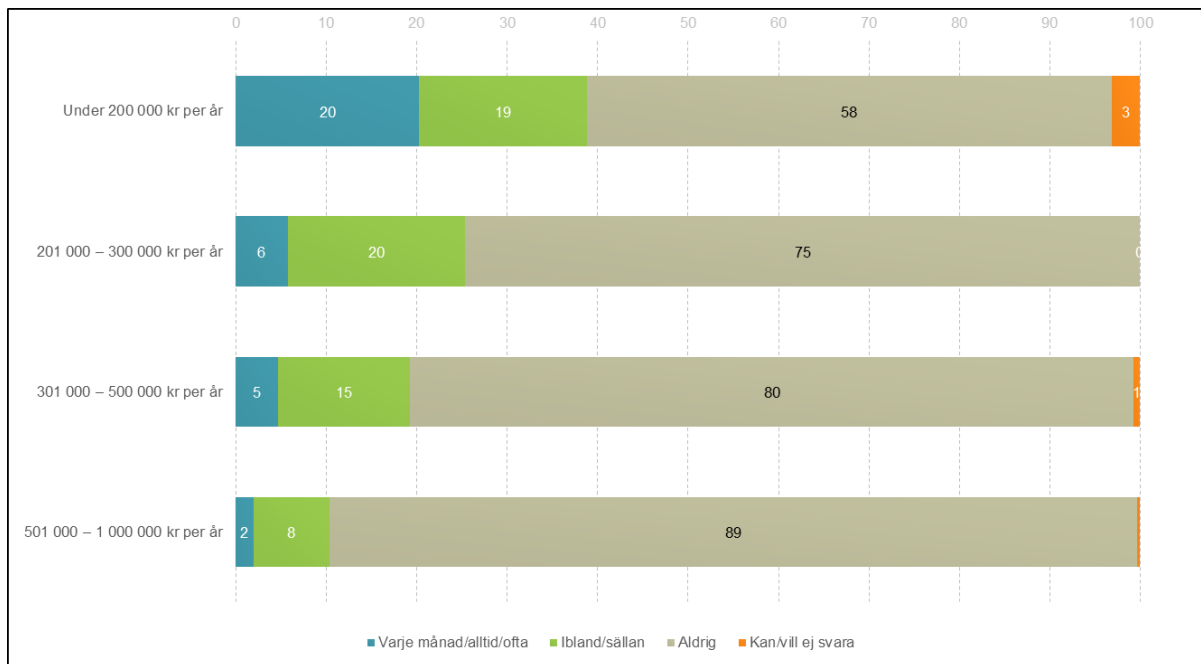
Ensamstående med barn 0–18 år har en särskilt besvärlig ekonomisk situation. 17 procent har alltid/ofta slut på pengarna i slutet av månaden och ytterligare 26 procent har ibland slut på pengarna.

Utan pengar vid månadens slut - Ålder



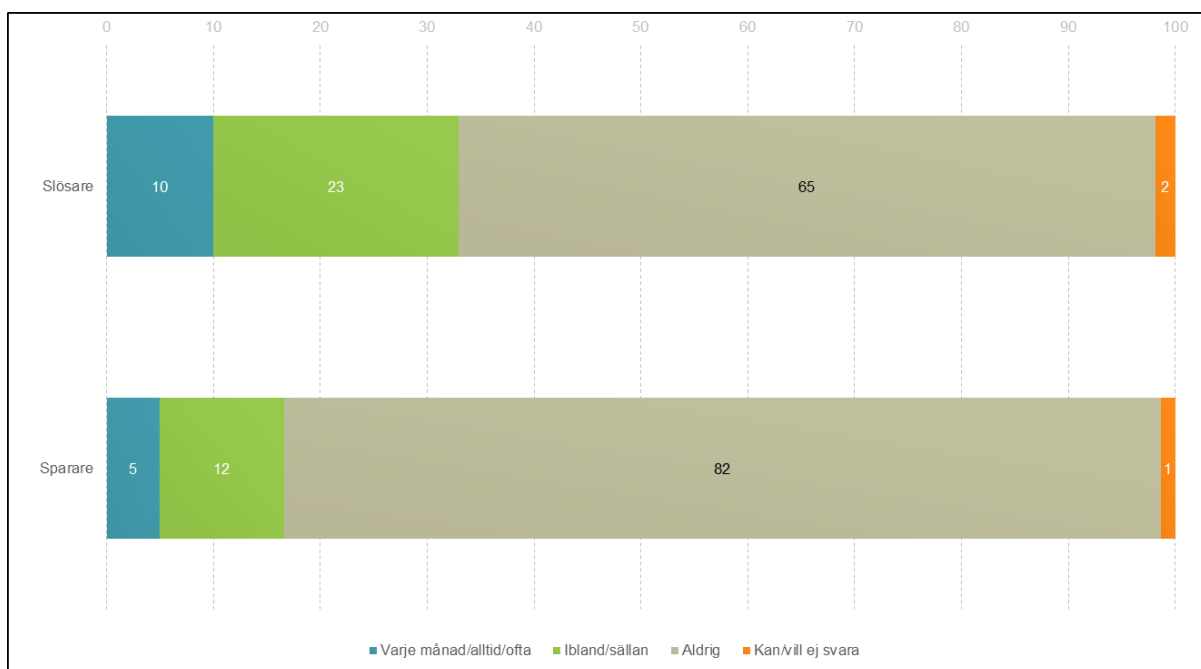
Bilden visar tydligt att hushåll med yngre personer betydligt oftare står utan pengar än vad de äldre gör. De äldre har en stark ekonomi trots att de har lägre inkomster.

Utan pengar vid månadens slut - Inkomst



Hushåll med lägst inkomst får i högre grad slut på pengarna i slutet av månaden.

Utan pengar vid månadens slut – ”Slösa/spara”

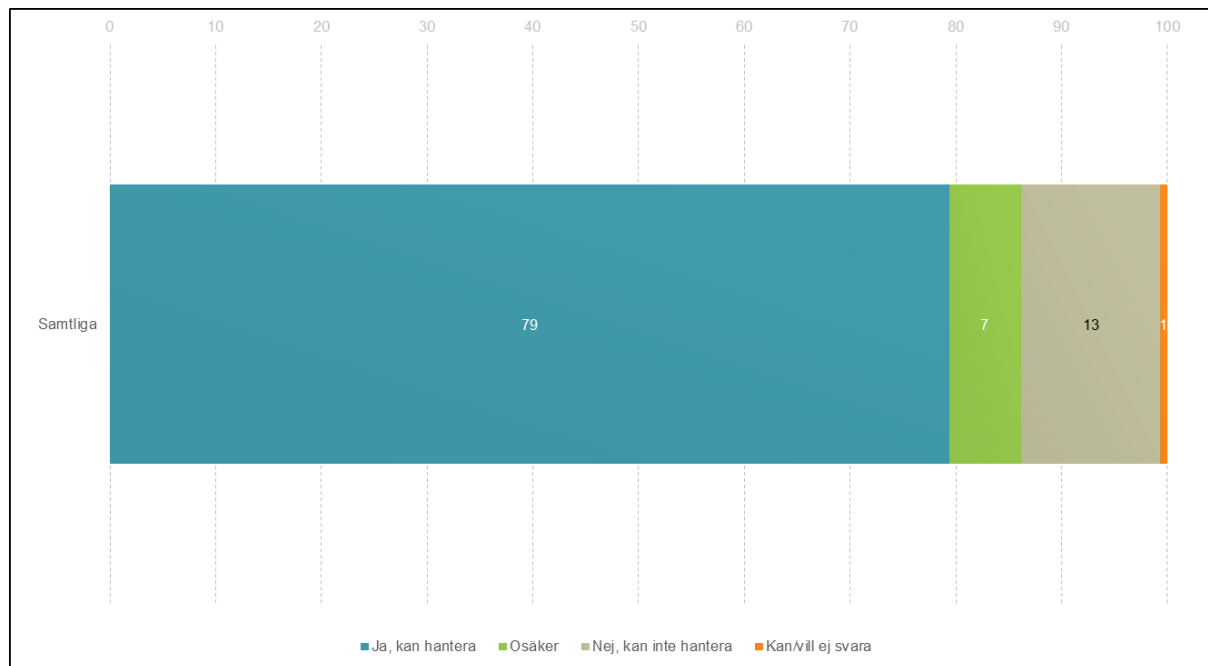


De personer som kategoriserats som ”slösare” har oftare slut på pengar i slutet på månaden än vad ”sparare” har. Dock är skillnaden inte alls lika stor som den var 2009, då 69% av ”slösarna” åtminstone ibland fick slut på pengar.

Hantera oförutsedd utgift

Fråga: Anta att ditt hushåll skulle råka ut för en större oförutsedd utgift på 20 000 kr, en utgift som måste betalas inom några veckor. Kan hushållet hantera en sådan utgift utan att behöva ta nya lån, sälja egendom, värdepapper eller genom annan större ekonomisk uppoffring?

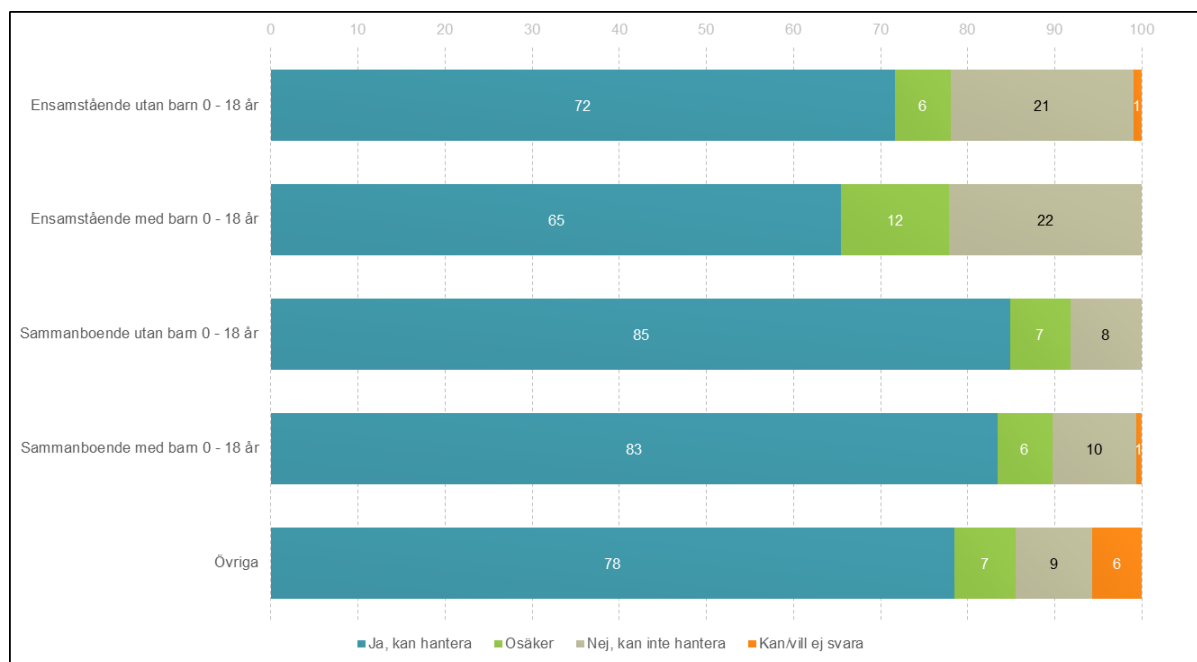
Hantera oförutsedd utgift - Samtliga



De allra flesta kan hantera en oförutsedd utgift på 20 000 kr utan att behöva ta lån, sälja egendom eller liknande.

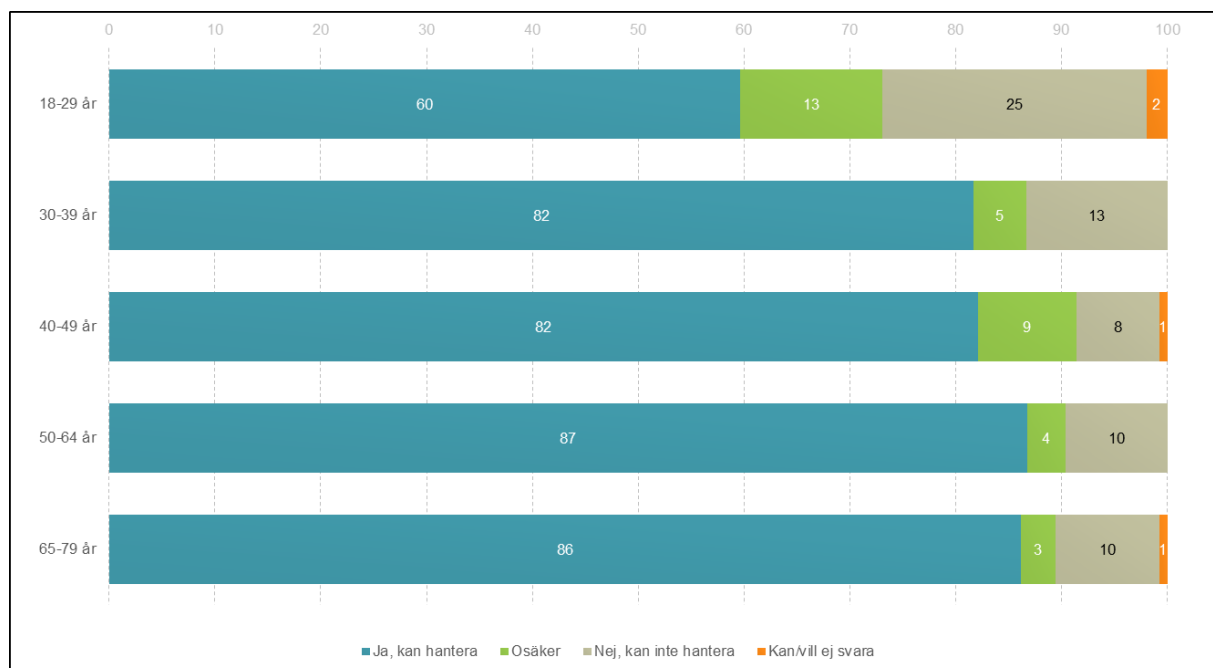
13 procent av hushållen uppger att de inte kan hantera en sådan utgift. Detta är ungefär likvärdigt med 2009 då andelen var 14 procent.

Hantera oförutsedd utgift - Familjesituation



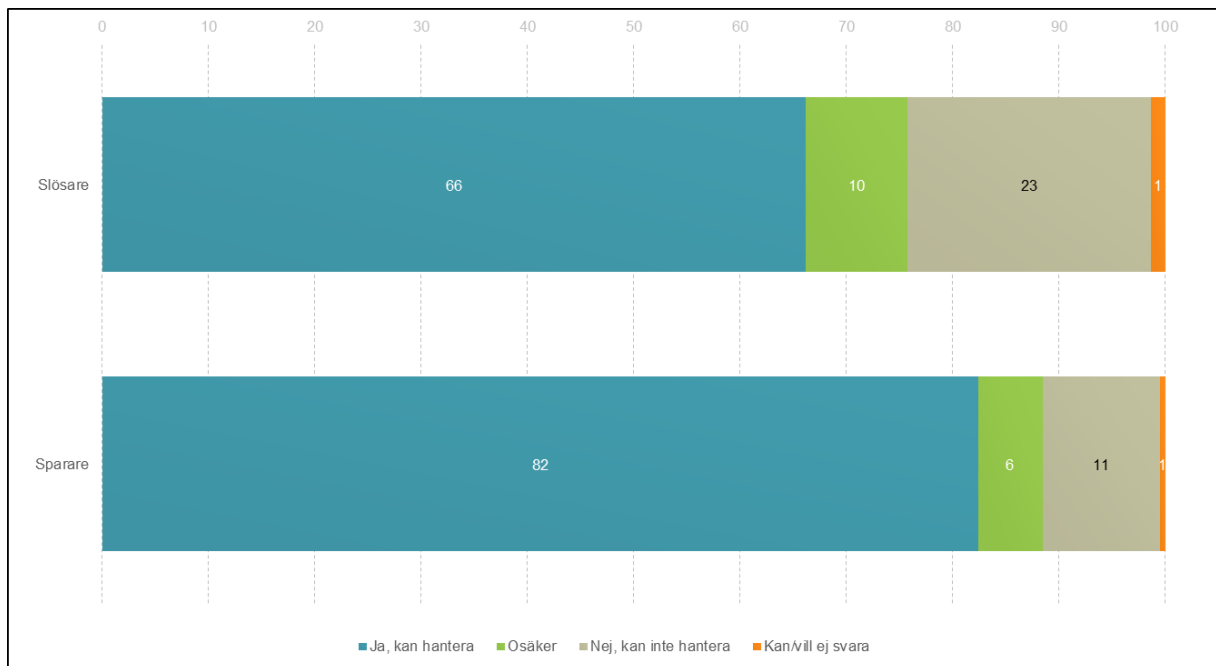
Vi har tidigare sett att ensamstående har lägst inkomst och lägst förmögenhet. Detta innebär att dessa hushåll också har svårast att hantera oförutsedda utgifter. Ensamstående med barn är en särskilt utsatt grupp där 22 procent inte kan hantera den oförutsedda utgiften utan en större ekonomisk uppoffring.

Hantera oförutsedd utgift - Ålder



De yngsta hushållen har avsevärt svårare att hantera en utgift på 20 000 kr.

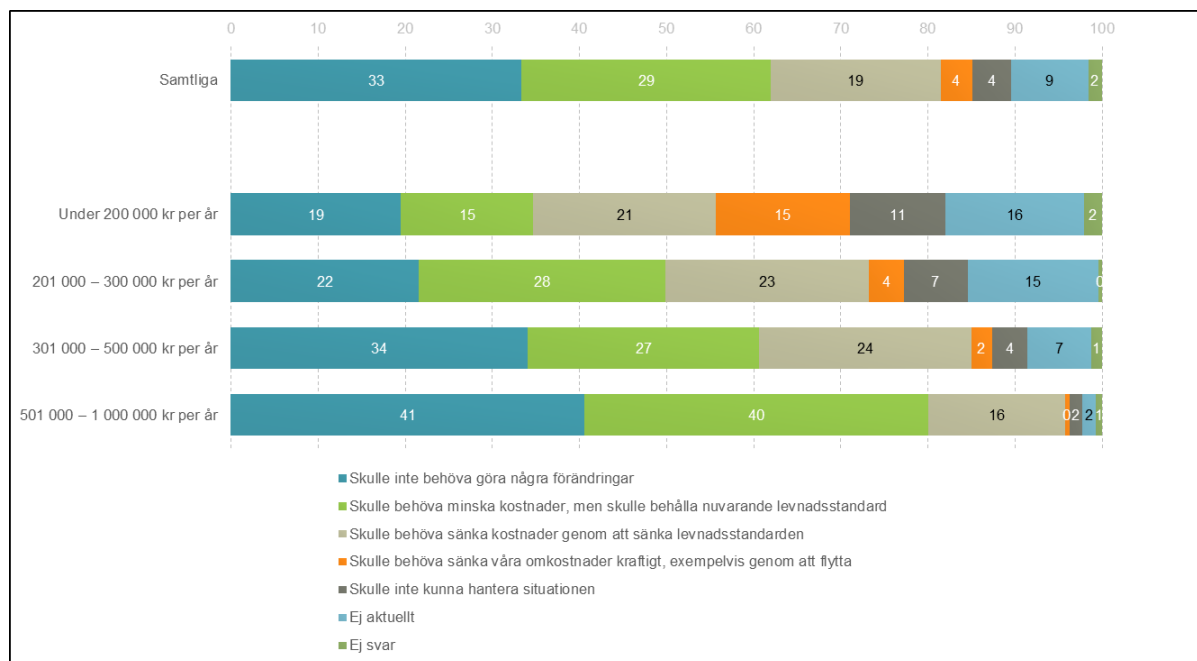
Hantera oförutsedd utgift – ”slösa/spara”



Hushåll som kategoriserats som ”slösare” har givetvis svårare att hantera den oförutsedda utgiften än vad ”sparare” har. Dock är det så att ålder diskriminerar mer när det gäller att hantera oförutsedda utgifter än vad ”spara/slösa” gör.

Längre nedgång i ekonomisk standard

Fråga: Anta att den som har högst inkomst råkar ut för en situation där inkomsten minskar kraftigt under en period på 3 - 6 månader, exempelvis för att vårda en nära anhörig eller på grund av sjukdom. Hur tror du att hushållet skulle klara av ekonomin i den situationen?



Totalt sett anger 62 procent (33+29) av hushållen att de skulle klara ett inkomstbortfall under 3–6 månader och ändå behålla sin nuvarande levnadsstandard.

Detta är en klar förbättring jämfört med 2009 då motsvarande andel var 49 procent.

För de mest utsatta har situationen inte förbättrats. 8 procent anger att de inte skulle kunna hantera situationen utan att kraftigt sänka hushållets omkostnader. Framför allt gäller detta hushåll med låg inkomst (26%), ensamstående med barn (17%) barn, yngre hushåll (17%) och personer födda i ett annat land än Sverige (17%).

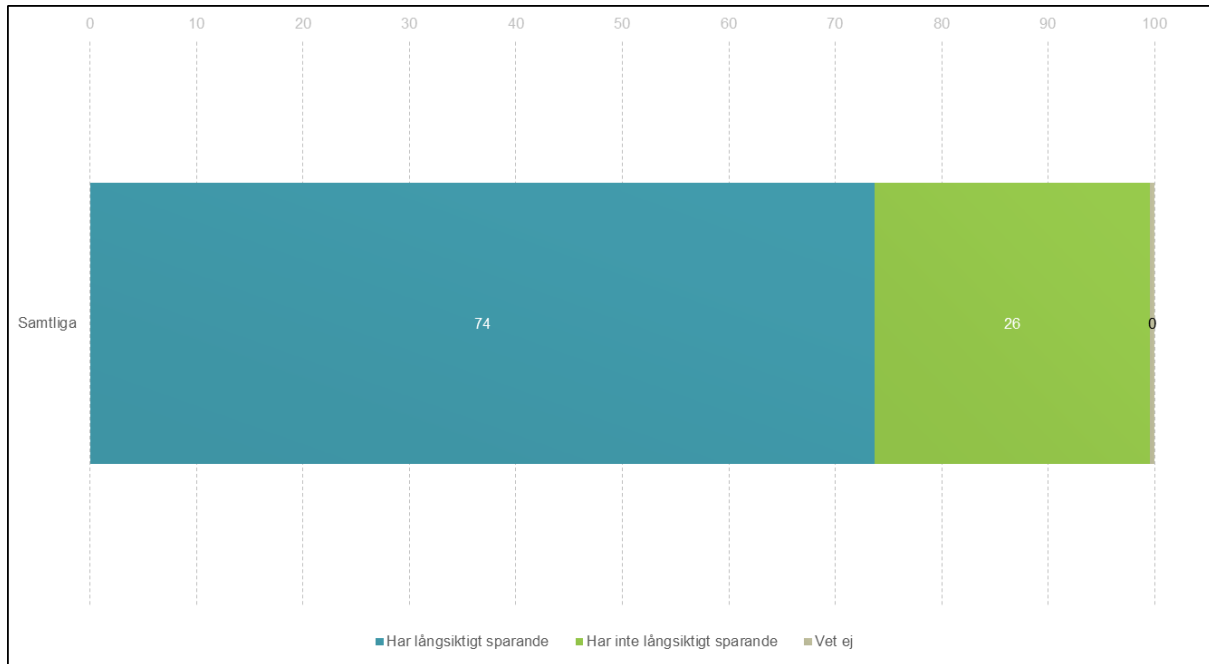
2009 var andelen för samtliga hushåll 5 procent.

ATT PLANERA PÅ LÄNGRE SIKT

Sparar långsiktigt

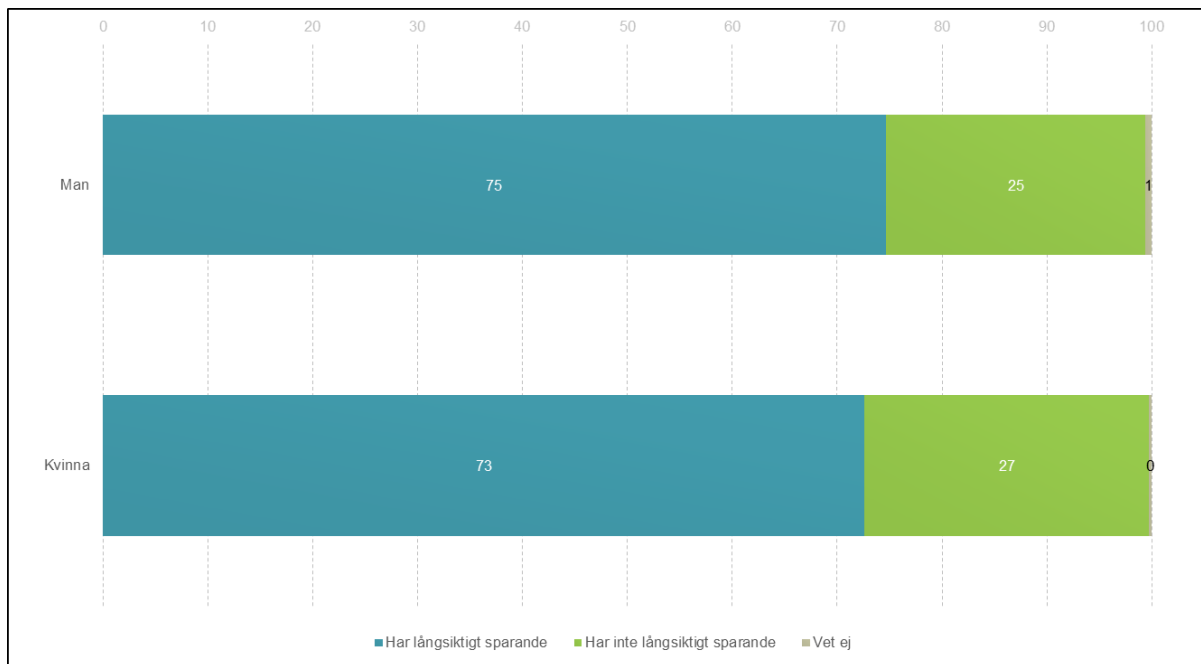
Fråga: Har du ett långsiktigt sparande, eller inte?

Sparar långsiktigt - Samtliga



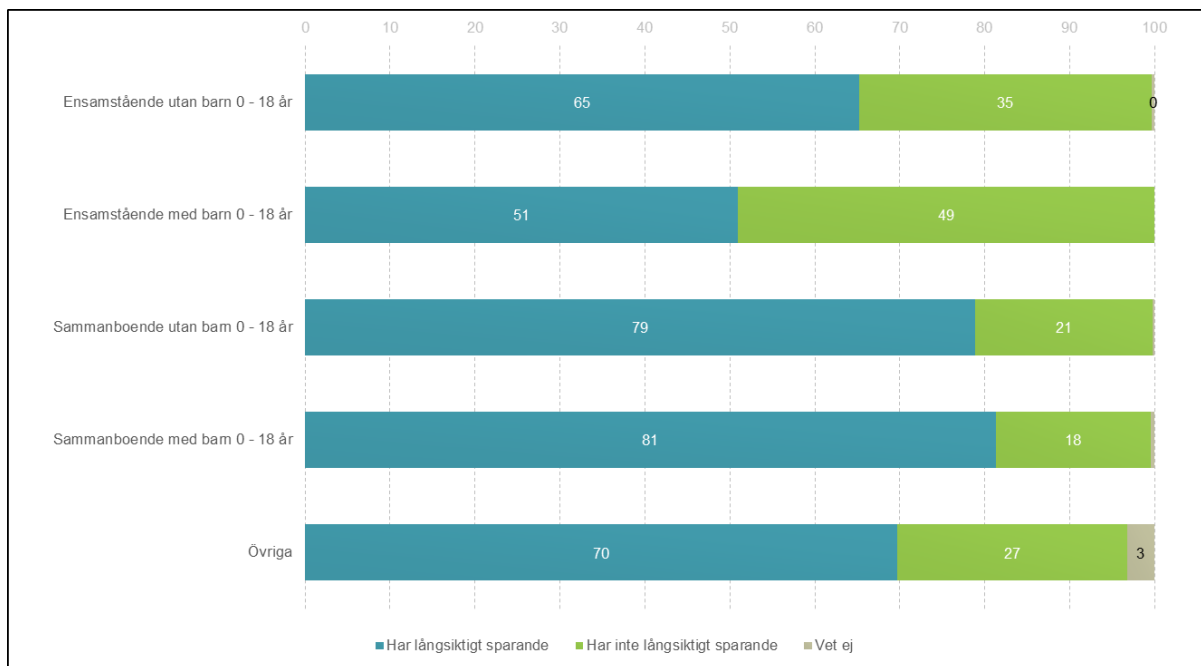
De flest svenska hushåll sparar långsiktigt. Andelen har dock gått ned sedan 2009 då 88 procent av hushållen hade ett långsiktigt sparande.

Sparar långsiktigt - Kön



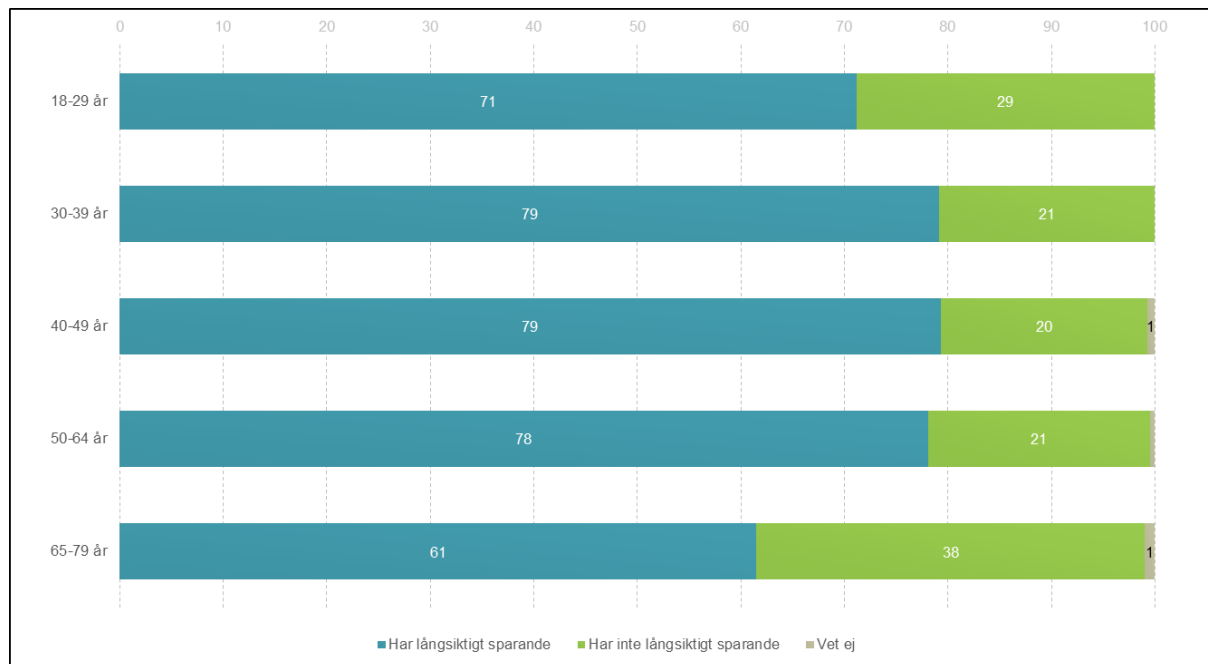
Det är ingen skillnad mellan hushåll som representeras av kvinnor eller män.

Sparar långsiktigt - Familjetyp



Ensamstående har inte samma möjlighet till långsiktigt sparande som sammanboende har, särskilt inte om man har barn 0-18 år.

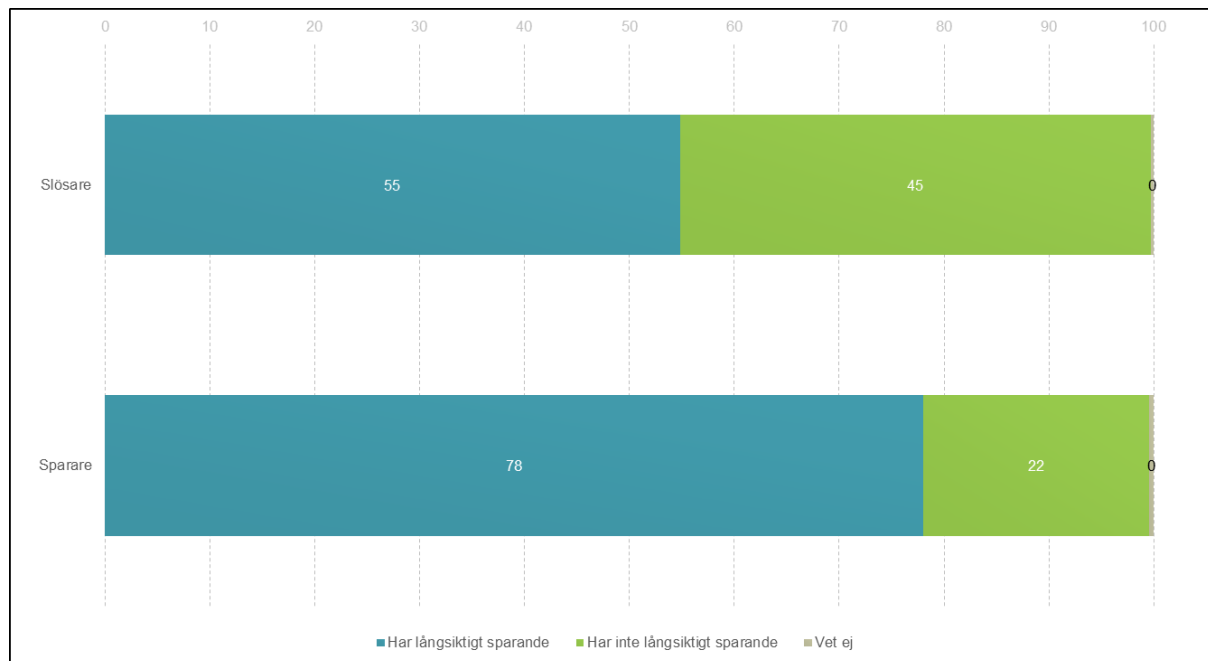
Sparar långsiktigt - Ålder



Med tanke på inkomstskillnaderna är det förvåningsvärt liten skillnad mellan åldersgrupperna i detta avseende. Resultatet pekar på vikten av att börja spara tidigt om möjlighet finns.

I den äldsta åldersgruppen sker också ett frekvent sparande, även om det är på en något lägre nivå.

Sparar långsiktigt – "slösa/spara"



Det verkar som om spararna har dragit ned på sitt sparande jämfört med 2009. Då var andelen som sparade 88 procent, 2017 är den 78 procent.

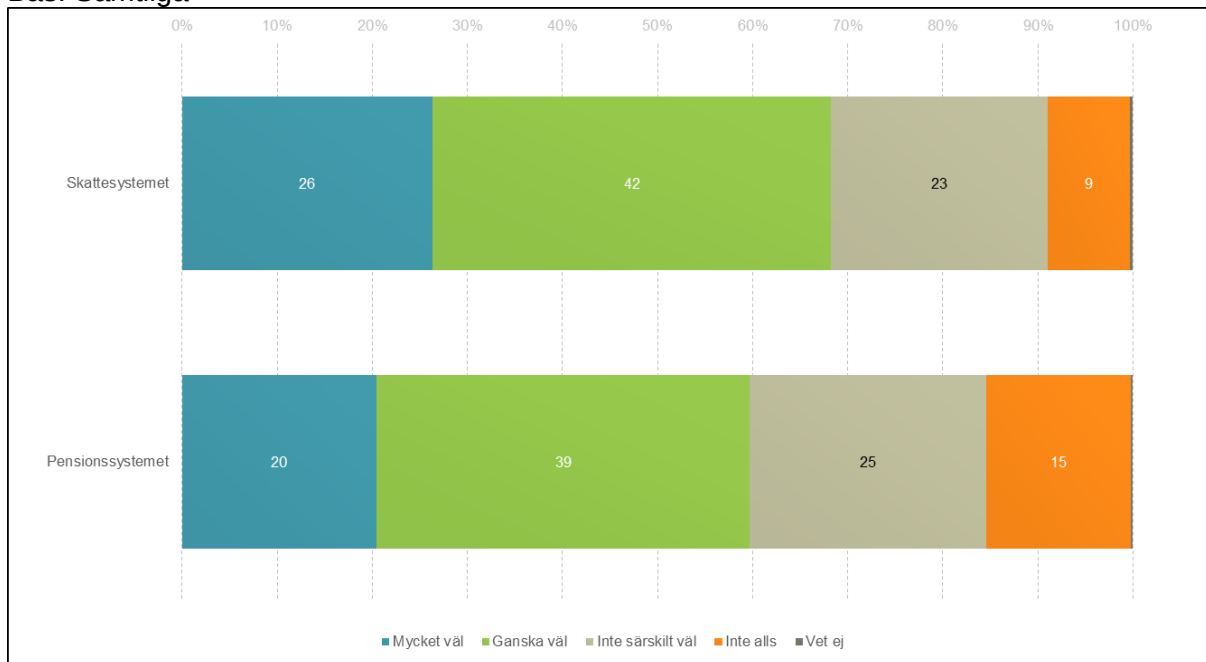
Skillnaden mellan grupperna är större i årets mätning. Dock är det 55 procent av "slösarna" som sparar långsiktigt.

ATT HÅLLA SIG INFORMERAD

Diagrammen visar hur väl informerade hushållen anser sig vara om olika delar i det ekonomiska systemet, och hur väl de känner till olika finansiella tjänster.

Kunskap om det ekonomiska systemet

Bas: Samtliga

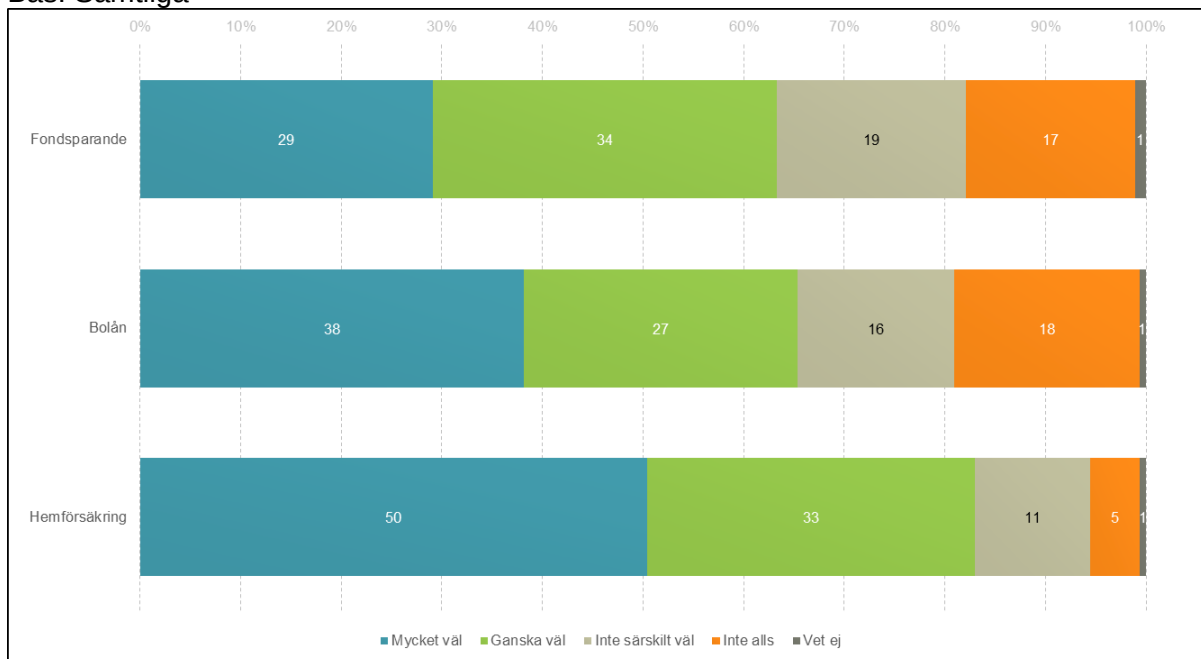


Totalt anger 32 procent av hushållen att de inte alls är informerade, eller inte är särskilt informerade om skattesystemet. För pensionssystemet är motsvarande andel 40 procent.

Detta är en tydlig förbättring jämfört med 2009 då andelarna var 46 procent respektive 55 procent.

Kunskap om finansiella tjänster

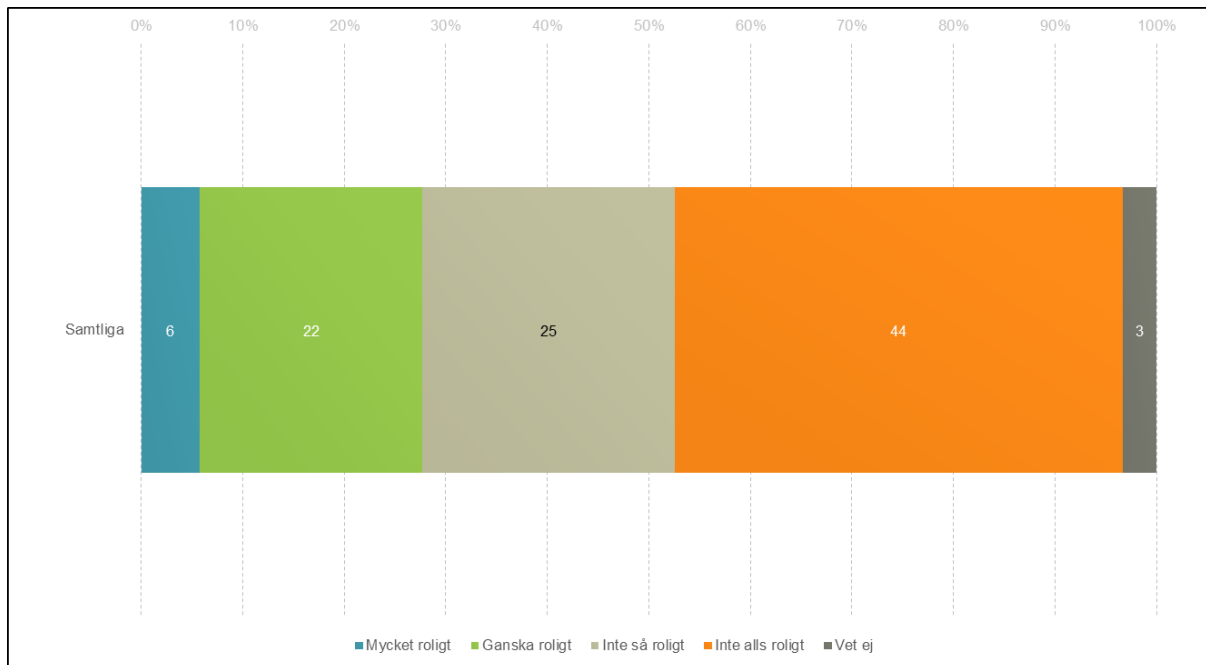
Bas: Samtliga



De flesta känner till hemförsäkringen men okunskapen är betydligt större när det gäller fondsparande och bolån. Detta hänger säkerligen ihop med att det är betydligt färre som faktiskt har bolån eller ett aktivt fondsparande.

Att köpa finansiella tjänster

Fråga: Hur roligt tycker du det är att köpa finansiella tjänster, tex öppna bankkonto, köpa fonder eller jämföra räntan på lån?

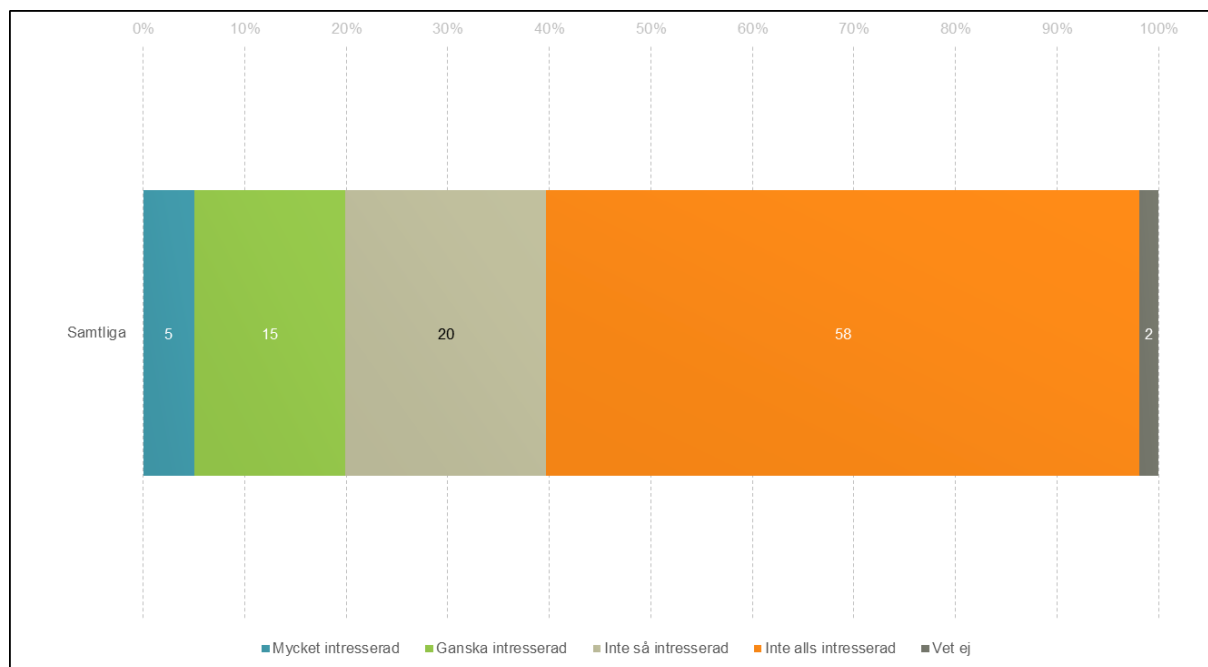


För de allra flesta är det inte speciellt roligt att köpa finansiella tjänster.

Intresset för de finansiella tjänsterna ökar dock i takt med att inkomst/förmögenhet ökar.

Intresse för kostnadsfri rådgivning

Fråga: Hur intresserad är du av att delta i kostnadsfria samtal för att gå igenom hushållets ekonomi och få råd om lämpligt sparande och om lån?



De flesta hushållen är väldigt ointresserade av ekonomisk rådgivning.

Skillnaden mellan olika delgrupper är förhållandevis liten även i detta avseende. Högst intresse finns bland personer som är födda utanför Sverige där 30% är mycket eller ganska intresserade av kostnadsfri rådgivning.

RESULTAT - RÄKNEFÄRDIGHET OCH FINANSIELL FÖRMÅGA

Finansinspektionen publicerade 2011 en rapport om hushållens räknefärdighet och finansiell förmåga, baserad på FI:s konsumentundersökning och författad av Johan Almenberg och Olof Widmark.

Under hösten 2014 genomfördes en undersökning med delvis liknande inriktning som gav möjlighet att följa upp resultaten från 2011. Undersökningen genomfördes av SCB på beställning av forskarna Johan Almenberg, Roine Vestman, Jenny Säve-Söderberg och Annamaria Lusardi som del av ett bredare forskningsprojekt med stöd av Vetenskapsrådet, EIB och Finansinspektionen.

Denna undersökning utgör den tredje mätningen med samma uppsättning frågor.

RÄKNEFÄRDIGHET

De tre räknefärdighetsfrågorna i undersökningen syftar till att mäta individens grundläggande räknefärdighet.

	Fråga:	Rätt svar	2017 Andel med rätt svar n=1001
1	Om sannolikheten att få en sjukdom är 10%, hur många av 1000 personer förväntas få sjukdomen?	100 personer	79,5%
2	En bilhandlare erbjuder en begagnad bil för 60 000 kr. Det är två tredjedelar av vad den kostade som ny. Hur mycket kostade bilen som ny?	90 000 kronor	56,3%
3	Fem personer vinner ett lotteri och ska dela lika på vinsten. Om vinsten de ska dela på är 2 miljoner, hur mycket får var och en?	400 000 kronor	66,7%

Undersökningen visar att många vuxna svenskar har svårt att genomföra enkla beräkningar. 21 procent kan inte räkna ut vad 10 procent av 1000 är och en tredjedel kan inte dela 2 miljoner på 5.

I årets mätning ser vi en högre andel "vet ej" bland de personer som inte kunnat ge "rätt svar" på frågorna. I tidigare mätningar har det varit en högre andel "fel svar". Detta är sannolikt en intervjuareffekt.

FINANSIELL FÖRMÅGA

De tre frågorna om finansiell förmåga syftar till att mäta kunskaper om grundläggande finansiella begrepp som ränta, inflation och riskdiversifiering.

	Fråga:	Rätt svar	Andel med rätt svar n=1001
1	Anta att du har 100 kr på ett sparkonto med 2 procents ränta. Hur mycket tror du att du skulle ha på kontot efter 5 år om du låter pengarna växa på kontot?	Mer än 102 kronor	77,8%
2	Anta att räntan på ditt sparkonto är 1 procent och inflationen är 2 procent. Om du låter dina pengar stå på kontot i ett år, kommer du då vid årets slut att kunna köpa .. ?	Mindre	60,8%
3	Är följande påstående sant eller falskt? Att köpa aktier i ett enstaka företag är vanligtvis säkrare än att köpa andelar i en aktiefond?	Falskt	68,9%

Även den finansiella förmågan är låg.

22 procent förstår inte vad ränta innebär, 39 procent förstår inte förhållande mellan ränta och inflation och 31 procent har inte baskunskaper om aktier och aktiefonder.

Räknefärdighet och finansiell förmåga. Jämförelse med 2014 och 2010 års undersökning.

Notera att andelen rätt svar 2017 och 2010 endast avser gruppen 25 – 75 år, i syfte att öka jämförbarheten med 2014.

	Fråga:	Rätt svar	Andel med rätt svar 2017*	Andel med rätt svar 2014	Andel med rätt svar 2010*
r1	Om sannolikheten att få en sjukdom är 10%, hur många av 1000 personer förväntas få sjukdomen?	100 personer	79,8%	82,8%	87,9%
r2	En bilhandlare erbjuder en begagnad bil för 60 000 kr. Det är två tredjedelar av vad den kostade som ny. Hur mycket kostade bilen som ny?	90 000 kronor	55,7%	49,6%	63,3%
r3	Fem personer vinner ett lotteri och ska dela lika på vinsten. Om vinsten de ska dela på är 2 miljoner, hur mycket får var och en?	400 000 kronor	67,3%	67,4%	72,6%
f1	Anta att du har 100 kr på ett sparkonto med 2 procents ränta. Hur mycket tror du att du skulle ha på kontot efter 5 år om du låter pengarna växa på kontot?	Mer än 102 kronor	78,2%	80,9%	**
f2	Anta att räntan på ditt sparkonto är 1 procent och inflationen är 2 procent. Om du låter dina pengar stå på kontot i ett år, kommer du då vid årets slut att kunna köpa .. ?	Mindre	62,2%	70,0%	65,9%
f3	Är följande påstående sant eller falskt? Att köpa aktier i ett enstaka företag är vanligtvis säkrare än att köpa andelar i en aktiefond?	Falskt	69,3	75,0%	71,0%

*) 2010 års undersökning omfattade individer i åldrarna 18 - 79 år. 2014 avgränsades urvalet till 25 - 75 år. För ökad jämförbarhet görs här motsvarande avgränsning för 2010 och för 2017, dvs urvalen avser endast de i åldrarna 25–75 år.

**) Frågan ställdes inte 2010. Källor: Almenberg och Widmark (2011), Almenberg m fl 2015a)

Först och främst måste vi konstatera att räknefärdigheten och den finansiella förmågan är bristfällig i samtliga mätningar. Mätningarna har visserligen gjorts av tre olika undersökningsföretag, så resultatet skall tolkas med viss försiktighet. Detta förändrar dock inte den övergripande tolkningen av resultatet.

Med detta sagt, kan vi konstatera att årets värden är sämre än 2014 när det gäller två av tre frågor om den finansiella förmågan (inflation och riskspridning). Däremot ser vi en förbättring på en av räknefärdighetsfrågorna

Jämfört med 2010 är resultatet sämre på samtliga frågor avseende räknefärdighet, men vi ser inga skillnader avseende den finansiella förmågan.

Internationell jämförelse, finansiell förmåga 25-65 år.

Notera att de svenska resultaten här endast avser gruppen 25 - 65 år medan tidigare tabeller avser alla deltagare (25 - 75 år).

Land	År	Andel med rätt svar - Ränta	Andel med rätt svar - Inflation	Andel med rätt svar - Riskspridning	Andel med alla tre rätt	Antal obs.
Tyskland	2009	83%	78%	67%	57%	693
Sverige	2017	80%	61%	71%	45%	564
Sverige	2014	82%	71%	78%	52%	655
Nederländerna	2010	86%	76%	53%	46%	1324
Kanada	2012	79%	67%	61%	44%	4950
Australien	2012	83%	71%	55%	43%	828
USA	2009	68%	68%	56%	35%	1042
Japan	2010	71%	59%	39%	27%	4382

Källor: Almenberg m fl (2015), Lusardi och Mitchell (2011), Alessie, Van Rooij och Lusardi (2011), Bucher-Koenen och Lusardi (2011), Agnew, Bateman och Thorp (2013), Boisclair, Lusardi och Michaud (2014) samt Lusardi och Mitchell (2014)

Årets mätning placerar Sverige i nivå med övriga länder. Sverige 2017 avviker positivt avseende riskspridning och negativt avseende Inflation.

Sett till hur många som har alla tre rätt är andelen lägre jämfört med Tyskland och Sverige 2014. Jämfört med alla övriga länder är andelen lika bra eller bättre.

Räknefärdighet och finansiell förmåga i olika delgrupper

Räknefärdighet (max 3) Finansiell förmåga (max 3)

	Obs.	Rätt svar	Fel svar	Vet ej	Rätt svar	Fel svar	Vet ej
Total	1001	2,03	0,49	0,48	2,08	0,40	0,53
Ålder							
18–29 år	104	2,16	0,48	0,36	1,89	0,44	0,66
30–39 år	120	2,27	0,36	0,38	2,18	0,34	0,48
40–49 år	140	2,09	0,50	0,41	2,21	0,44	0,34
50–64 år	219	1,91	0,56	0,53	2,19	0,40	0,42
65–79 år	418	1,76	0,52	0,72	1,92	0,35	0,73
Kön							
Man	512	2,25	0,47	0,29	2,25	0,33	0,42
Kvinna	489	1,78	0,52	0,70	1,88	0,47	0,65
Utbildningsnivå							
Grundskola	150	1,45	0,69	0,86	1,73	0,54	0,74
Gymnasium	367	1,93	0,57	0,50	2,05	0,41	0,54
Högskola/universitet	471	2,25	0,38	0,37	2,21	0,35	0,43
Hushållets sammanlagda årsinkomst							
> 200 tkr	97	2,18	0,43	0,39	2,16	0,41	0,44
201–300 tkr	113	2,00	0,59	0,41	2,03	0,58	0,40
301–500tkr	195	1,98	0,58	0,44	2,09	0,49	0,42
501–1 000t kr	297	2,37	0,45	0,18	2,47	0,29	0,24
Födelseland							
Sverige	913	2,07	0,47	0,46	2,14	0,40	0,47
Annat land	80	1,51	0,71	0,78	1,46	0,39	1,15

Tabellen visar resultatet uppdelat på relevanta delgrupper. I genomsnitt har svenskarna 2,03 rätt på de tre frågorna om räknefärdighet och 2,08 rätt på frågorna om finansiell förmåga.

Räknefärdigheten är lägst bland äldre, kvinnor, personer med grundskoleutbildning, de med lägre inkomster samt personer födda i annat land än Sverige.

Den finansiella förmågan är lägst bland de yngsta och de äldsta, kvinnor, personer med grundskoleutbildning och personer födda i annat land än Sverige.

SLUTSATSER OCH SAMMANFATTANDE KOMMENTARER

HUSHÅLLENS EKONOMI

Viktigast för att få pengarna att räcka till är att ha en god inkomst och i bästa fall även lite pengar på banken. För en del hushåll är det inte så. Yngre personer, ensamstående med eller utan barn har det mest besvärligt. Pensionärerna har visserligen också låga inkomster men de har ofta lyckats att skapa sig en ekonomisk buffert.

Det hade varit önskvärt om de grupper som har låga inkomster hade varit duktiga på att planera på längre sikt men tyvärr är det inte så. Det är i stället personer i medelåldern, med högre utbildning, som har större familjer, med högre inkomst/förmögenhet, som äger sitt boende, som har råd och möjlighet att planera på längre sikt.

Det är även denna "mer välmående" grupp som är bäst på att hålla sig informerade. De minst informerade är de unga, de med låga inkomster som bor i hyreslägenhet. Detta index är dock det med lägst medelvärden. Det finns många hushåll i alla delgrupper som inte tycker att det är roligt att köpa finansiella tjänster och inte vill ha kostnadsfri rådgivning mm.

Det finns många tecken i undersökningen på att den ekonomiska standarden ändå är relativt god. "Endast" 6 procent av hushållen har ofta slut på pengar vid månadens slut och andelen som säger sig aldrig ha slut på pengar har ökat från 64 procent 2009 till 79 procent 2017. En annan förbättring vi ser gäller om man skulle klara en längre nedgång i ekonomisk standard, här har andelen som klarar det ökat från 49 procent 2009 till 62 procent i årets mätning.

RÄKNEFÄRDIGHET OCH FINANSIELL FÖRMÅGA

I Finansinspektionens promemoria 2015 konkluderades att "många vuxna svenskar har låg räknefärdighet och klart bristande finansiell förmåga. De har svårigheter med enkla beräkningar och saknar kunskap om grundläggande finansiella koncept och finansiella produkter".

Resultaten för 2017 styrker klart denna bedömning.

I en internationell jämförelse avseende den finansiella förmågan, är Sverige i nivå med övriga länder med undantag för Tyskland, där förmågan är större.

FRÅGEFORMULÄR

Uppdragsgivare: Finansinspektionen

Projekt: 17426 – Hushållens Ekonomi 2017

V. 1.0

Om frågor:

Projektledare Göteborg

Björn Schéle, 0709 - 492407

Finansinspektionen

Therése W Ekman, 08 - 40898186

INTRODUKTION

Hej, jag heter NN och ringer från Scandinfo Marknadsundersökningar. Scandinfo genomför en undersökning på uppdrag av Finansinspektionen. Undersökningen handlar om Hushållens ekonomi i Sverige 2017. (www.scandinfo.se)

Undersökningen tar bara 7 - 8 minuter att genomföra. Jag söker (Läs), är det du?

(Ev. upprepa inledningen)

Undersökningen genomfördes senast 2009 och nu vill Finansinspektionen genomföra en ny mätning för att se om hushållens inställning och kunskap om ekonomi har förändrats.

Undersökningen genomförs med ett slumpmässigt hushållsurval. Alla testdeltagare är **helt anonyma** gentemot Finansinspektionen (endast Scandinfo känner till vilka som deltar i undersökningen). Svaren kommer endast att redovisas som siffror i tabeller och det går inte att utläsa vad just du har svarat.

Själva intervjun skall genomföras med den person i ert hushåll som är mellan 18 - 79 år, och som är den person i hushållet som är mest insatt i hushållets ekonomi.

1. Är du den person i hushållet som är mest insatt i hushållets ekonomi?

- | | | |
|---|----------------------------------|---|
| 1 | Ja, IP själv | → Fortsätt |
| 2 | Ja, IP och annan lika mycket | → Fortsätt |
| 3 | Nej, annan person är mest insatt | → Bed att få tala med Ip/
bed om telefonnummer |

Ny Ip: _____ tel: _____

2. Din ålder?

Skriv exakt, och markera även nedan: _____ år

- 1 18-29 år
- 2 30-39 år
- 3 40-49 år
- 4 50-64 år
- 5 65-79 år

AVSLUTA OM EJ 18 - 79 ÅR.

3. Notera kön

- 1 Man
- 2 Kvinna

4. Om du tänker på det senaste året - Hur ofta har du varit utan pengar före månadens slut? Du kan välja mellan följande svarsalternativ, **läs**:

- 1 Varje månad/alltid/ofta
- 2 Ibland/sällan
- 3 Aldrig
- 9 Kan/vill ej svara (läs ej)

5. Anta att Ditt hushåll skulle råka ut för en större oförutsedd utgift på 20 000 kr, en utgift som måste betalas inom några veckor.

Kan hushållet hantera en sådan utgift utan att behöva ta nya lån, sälja egendom, värdepapper eller genom annan större ekonomisk uppoffring?
Du kan välja mellan följande svarsalternativ, **läs**:

- 1 Ja, kan hantera
 - 2 Osäker
 - 3 Nej, kan inte hantera
 - 9 Kan/vill ej svara (läs ej)
-

6. Anta att den som har högst inkomst råkar ut för en situation där inkomsten minskar kraftigt under en period på 3 - 6 månader, exempelvis för att vårda en nära anhörig eller på grund av sjukdom.
Hur tror du att hushållet skulle klara av ekonomin i den situationen?
Du kan välja mellan följande svarsalternativ, **läs alla alternativ innan ip svarar**:
- 1 Skulle inte behöva göra några förändringar
 - 2 Skulle behöva minska kostnader, men skulle behålla nuvarande levnadsstandard
 - 3 Skulle behöva sänka kostnader genom att sänka levnadsstandarden
 - 4 Skulle behöva sänka våra omkostnader kraftigt, exempelvis genom att flytta
 - 5 Skulle inte kunna hantera situationen
 - 6 Ej aktuellt
 - 9 Ej svar
-

7. Har du ett långsiktigt sparande, eller inte?
**I princip gäller Ips egen definition av långsiktigt sparande.
Om Ip undrar så är "Buffertsparande" för att t.ex köpa en ny diskmaskin inte att räkna som långsiktigt sparande.**

- 1 Ja
 - 2 Nej
 - 9 Vet ej
-

Jag kommer nu att läsa upp ett antal påståenden om dig själv. För varje påstående vill jag att du talar om hur mycket du instämmer i påståendet. Det finns inga riktiga eller felaktiga svar, du skall bara ge ditt spontana svar. Du använder dig av en 4-gradig skala med svarsalternativen: **läs**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Instämmer något lite
- 4 Instämmer inte alls

8. Hur mycket instämmer du i följande påståenden:

ROTERA	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer något lite	Instämmer inte alls	Vet ej
a. Jag lever helst för idag och tar morgondagen som den kommer?	1	2	3	4	9
b. Jag har tydliga mål för mitt sparande	1	2	3	4	9

På nästkommande frågor vill jag att du använder dig av en 4-gradig skala med svarsalternativen. **Läs:**

- 1 Mycket väl
- 2 Ganska väl
- 3 Inte särskilt väl
- 4 Inte alls

9. När det gäller det ekonomiska systemet, hur väl informerad är du om ...? **läs**
Frågan avser generell kunskap om systemen, ej Ips skatt/pension

ROTERA	Mycket väl	Ganska väl	Inte särskilt väl	Inte alls	Vet ej
a. Skattesystemet	1	2	3	4	9
b. Pensionssystemet	1	2	3	4	9

-
-
10. Hur väl skulle du säga att du känner till följande finansiella tjänster? **Läs**
Frågan avser generell kunskap om tjänsterna, ej Ips fonder/lån/försäkr.

ROTERA	Mycket väl	Ganska väl	Inte särskilt väl	Inte alls	Vet ej
a. Fondsparande	1	2	3	4	9
b. Bolån	1	2	3	4	9
c. Hemförsäkring	1	2	3	4	9

Jag kommer nu att läsa upp ett antal påståenden om dig själv. För varje påstående vill jag att du talar om hur mycket du instämmer i påståendet. Det finns inga riktiga eller felaktiga svar, du skall bara ge ditt spontana svar. Skalan är densamma som du tidigare använde, dvs .. **läs:**

- 1 Instämmer helt
- 2 Instämmer delvis
- 3 Instämmer något lite
- 4 Instämmer inte alls

11. Hur mycket instämmer du påståendet ... **Läs?**

ROTERA	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer något lite	Instämmer inte alls	Vet ej
a. Jag är impulsiv och köper gärna saker även om jag inte riktigt har råd	1	2	3	4	9
b. Jag föredrar att köpa saker på kredit hellre än att vänta tills jag har sparat ihop till det jag vill ha	1	2	3	4	9
d. Om jag måste välja föredrar jag en bra standard idag framför att spara till min pension	1	2	3	4	9
e. Jag är mer av typen en "sparare" än en "slösa"	1	2	3	4	9

12. Hur roligt tycker du det är att köpa finansiella tjänster, tex öppna bankkonto, köpa fonder eller jämföra räntan på lån?

Läs skalan:

- 1 Mycket roligt
- 2 Ganska roligt
- 3 Inte så roligt
- 4 Inte alls roligt
- 9 Vet ej (läs ej)

13. Hur intresserad är du av att delta i kostnadsfria samtal för att gå igenom hushållets ekonomi och få råd om lämpligt sparande och om lån?

Läs skalan:

- 1 Mycket intresserad
- 2 Ganska intresserad
- 3 Inte så intresserad
- 4 Inte alls intresserad
- 9 Vet ej (läs ej)

14. Hur mycket instämmer du i följande påståenden om privatekonomi ..**Läs**
Återigen vill jag påpeka att det inte finns några riktiga eller felaktiga svar, du
skall bara ge ditt spontana svar.

Läs skalan:

ROTERA	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer något lite	Instämmer inte alls	Vet ej
a. Privatekonomin är en källa till ilska och frustration	1	2	3	4	9
b. Jag ägnar mycket tid åt min privata ekonomi	1	2	3	4	9

På följande frågor vill vi be dig att tänka efter och räkna lite själv. Det har
egentligen inget med hushållens ekonomi att göra, men det är intressant att på
ett enkelt sätt kartlägga svenskarnas allmänna räknefärdighet.

**Läs alla dessa frågor ytterligare en gång om det verkar som om Ip har svårt
att hänga med, eller ber om detta.**

OBS Ip får inte gå och fråga någon annan/googla

15. Om sannolikheten att få en sjukdom är 10%, hur många av 1000 personer
kan förväntas få sjukdomen?

Svar: _____ personer

Markera:

- 1 Rätt svar (100 personer)
- 2 Fel svar
- 9 Kan ej svara

-
16. En bilhandlare erbjuder en begagnad bil för 60 000 kr. Det är två tredjedelar
av vad den kostade som ny. Hur mycket kostade bilen som ny?

Skriv in ditt svar: _____ kronor

Markera:

- 1 Rätt svar (90 000 kronor)
 - 2 Fel svar
 - 9 Kan ej svara
-

17. Fem personer vinner ett lotteri och ska dela lika på vinsten. Om vinsten de ska dela på är 2 miljoner, hur mycket får var och en?

Skriv in ditt svar: _____ kronor

Markera:

- 1 Rätt svar (400 000 kronor)
 - 2 Fel svar
 - 9 Kan ej svara
-

Nu kommer vi till några frågor som handlar om ränta, inflation och ekonomiska risker.

Läs alla dessa frågor ytterligare en gång om det verkar som om Ip har svårt att hänga med, eller ber om detta.

18. Anta att du har 100 kr på ett sparkonto med 2 procents ränta. Hur mycket tror du att du skulle ha på kontot efter 5 år om du låter pengarna växa på kontot, är det ... ?

Läs svarsalternativen

- 1 Mer än 102 kr
 - 2 Exakt 102 kr
 - 3 Mindre än 102 kr
 - 9 Vet ej (läs ej)
-

19. Anta att räntan på ditt sparkonto är 1 procent och inflationen är 2 procent. Om du låter dina pengar stå på kontot i ett år, kommer du då vid årets slut att kunna köpa .. ?

Läs svarsalternativen

- 1 Mer
 - 2 Lika mycket
 - 3 Mindre
 - 9 Vet ej (läs ej)
-

20. Är följande påstående sant eller falskt? Att köpa aktier i ett enskilt företag är vanligtvis säkrare än att köpa andelar i en aktiefond. Är det ... ?

Läs svarsalternativen

- 1 Sant
- 2 Falskt
- 9 Vet ej (läs ej)

Till sist har jag några frågor om dig själv och ditt hushåll.

21. Utbildningsnivå

- 1 Grundskola, eller motsvarande
- 2 Gymnasial utbildning, eller motsvarande
- 3 Högskola/universitet
- 9 Vill ej svara

22. Familjesituation

- 1 Ensamstående utan hemmavarande barn 0 - 18 år
- 2 Ensamstående med hemmavarande barn 0 - 18 år
- 3 Sammanboende utan hemmavarande barn 0 - 18 år
- 4 Sammanboende med hemmavarande barn 0 - 18 år
- 5 Övriga
- 9 Vill ej svara

23. Hushållsstorlek

- 1 1 person
- 2 2 personer
- 3 3 personer
- 4 4 personer eller fler
- 9 Vill ej svara

24. Boendeform

- 1 Hyreslägenhet
- 2 Bostadsrättslägenhet
- 3 Egen villa/radhus
- 4 Annat boende
- 9 Vill ej svara

25. Hushållets sammanlagda inkomst **Läs**

- 1 Under 200 000 kr per år
- 2 201 000 – 300 000 kr per år
- 3 301 000 – 500 000 kr per år
- 4 501 000 – 1 000 000 kr per år
- 9 Vill ej svara/vet ej (läs ej)

26. Hur stor är Hushållets sammanlagda förmögenhet.
Med förmögenhet menar jag hushållets samlade tillgångar minus hushållets samlade skulder. **Läs alternativen om lp har svårt att svara**

- 1 Negativ förmögenhet (skulderna överstiger tillgångarna)
- 2 0 – 99 999 kr
- 3 100 000 – 999 999 kr
- 4 1 000 000 kr eller mer
- 9 Vill ej svara/vet ej

27. Är du född i Sverige, eller i något annat land?

- 1 Sverige
- 2 Annat land
- 9 Vill ej svara

28. Är dina föräldrar födda i Sverige eller i något annat land?

- 1 Båda är födda i Sverige
- 2 En är född i Sverige, en är född i annat land
- 3 Båda är födda i annat land
- 9 Vill ej svara

29. Län

Lägg in lista

Avslutning

Du har nu svarat på alla frågor i enkäten. De svar du gett är naturligtvis helt konfidentiella och resultatet kommer att redovisas som ett genomsnitt tillsammans med övriga kunders svar.

Stort tack för din medverkan!